

Գ Յ Ո Ւ Ղ Ա Կ Ա Ն Թ Ա Տ Ր Ո Ն

Լ. ՄԻՋՈՆԴՐՈՆՏԵՎ, ՅԵՎ. Հ. ՅԻՆՈՎՍԿԻ

Գ Յ Ո Ւ Ղ Ի Ց Ե Ց Ե Ր

ՅԵՐԱՃՇՏԱԿԱՆ ԿՈՄԵԴԻԱ 7 ՊԱՏԿԵՐՈՎ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ИСТОРИКО-ФЕЛ
Ловдский Наук
СССР

Յ 91.71

Կ- 67

Պ Ե Տ Ա Կ Ա Ն Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Զ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն
Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն — 1981

91.71

67

32-7
A 68

Լ. ՄԻՋՈՆԴՐՈՆՑԵՎ ՅԵՎ Զ. ՑԻՆՈՎՍԿԻ

30 SEP 2006

25 NOV 2010

ԳՅՈՒՂԻ ՑԵՑԵՐ

ՅԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԿՈՄԵԴԻԱ 7 ՊԱՏԿԵՐՈՎ

Ռուսերենից փոխադրեց՝ Կ. ԳԱՐԵԳԻՆՑԱՆ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академия Наук
СССР

23 JUN 2013

12132

ՊԵՏՐՈՍԻ ՏՊԱՐԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿ. 1733
ԳԼԱՎԼԻՏ 6576 (Բ)
ՊԱՏԿԵՐ 3731
ՏԻՐԱԺ 4000



6/189-62

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ.

1. ԸՆԿ. ՎԱՐԴԱՆՈՎ—Բագվի բանվոր
2. ՅԵՂՍԱՆ ԲԱԶԻ—Կոլտոգնիկ—ակտիվիստ
3. ԹԱԹՈՍ—Զբաղման գյուղացի
4. ՄԱՐՈ Կոլտոգնիկ—կոմսոմոլկա
5. ՍԱՐԳԻՍ—Միջակ գյուղացի
6. ՍԵՂՐԱԿ—Կոոպերատիվի վարիչ
7. ԱՂԱԲԵԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՎ—Կուլակ
8. ՍՈՆԱ—Նրա յերիտասարդ կինը
9. ՍԱՂԱԹԵԼ ԱՌԱՔԵԼՈՎ—Սպեկուլյանտ

ՊԱՏԿԵՐ ԱՌԱՋԻՆ

Խորհում Ազարեկի խրհիքի անկյունը. նստարանի վրա նստած է Թաքոսը—առողջ յերիտասարդ, հագնված հնամաշ բլուզ, գլխին ջարդված կարտուզով գլխարկ: Նվագում է սըրնգի վրա ու յերգում: Իրիկուն է:

ԹԱԹՈՍ.—Մտքերս խառն են ու մոլթ ինչպես սև գիշեր,
Ու սիրելի չե ինձ այս դատարկ աշխարհը:
Սիրոս Մարոյի սիրովն է վառված
Երում, խանձում է, ինչպես խորոված:
Սիրում եմ նրան և նրա համար,
Յես միշտ տանջվում եմ անքուն, անդադար:
Արյունս յեռում է իմ յերակներում,
Ինչպես դազանում դոման բլդբլդում:
Ո՛վ դու, իմ Մարո, միթե չես լսում,
Քո Թաթոսը քեզ է աղաչում,
Արի քաղցրացու կյանքը թշվառիս,
Քանի դեռ շուտ է չեմ փչել հողիս:

(Մտնում են Յեղիսան Բաջին, Սարգիսը և Մարոն: Մարոն ձեռքին ունի քղքի փաթեց և մատիտ: Յեսան Բաջին նշաններով իր մոտ է կանչում Մարոյին ու Սարգսին, խոսում է կամաց, նայելով խրհիքին: Թաքոսը շարունակում է մեղմ նվագել:)

ՅԵՂՍԱՆ ԲԱՋԻ.—Գիտե՞ք, Վոր... եղ թառլանը... Տեսել ե՞ք...
(Խառնում է ծոցից բռնաբին և փաշում է)

Ըփչի... խկի ել կրտած չի:

ՍԱՐԳԻՍ.—(Բացասաբար գլուխը շարժելով) չի, կրտած չի:

ՄԱՐՈ.—Խաբեց եղ քաֆթաուր: Ամբողջ գյուղին խաբեց, Վոր իբր խողը կրտած է: Ա՛յ քեզ կրտած:

ՅԵՂՍԱՆ ԲԱՋԻ.—Սարգիս, իսկ ի՞նչ ցեղիցն է:

ՍԱՐԳԻՍ.—Ձագրանիչներ—ինգլիշի լավ տեսակի խող է:

ՅԵՂՍԱՆ.—Տեսնեմ ի՞նչ է անում նա այդ խողովներին:

ՍԱՐԳԻՍ.—Ի՞նչ պիտի անի, քչում է բազար:

ՄԱՐՈ.—Տես, թե ի՞նչ մարդ է Աղաբեգը ե՛ր:

ՍԱՐԳԻՍ.—Զծամած համը չես իմանա:

ՅԵՂՍԱՆ.—Դե, ընկերներ, ենպես պիտի անենք, վոր մթամ թե բանից խարար չենք, թե չե գլխի կնկնի. վոչ մի խոսք, թե չե եզ քաֆթաուր կկրտի նրան:

ՄԱՐՈ.—Դե թող կրտի: Շատ պետքներս է կուլակի մալը:

ՅԵՂՍԱՆ.—Ձե՛ր... կրտածը մենակ մսի տեղ կանցնի, իսկ յեթե կրտած չլինի՝ մենք նրան կոլխող կվերցնենք:

ՍԱՐԳԻՍ.—Մի տես, թե ինչ գալիդ կսարքենք ե՛ր: Միայն թե ինչ պես վերցնենք: Փորձենք ելի. համա նրա գլուխ կուլաի նա:

ՅԵՂՍԱՆ.—Վաղը ետեղ բազվի գործարանից բրիգադեր է գալու. կարող է հենց ես գիշերը: Նա մեզ կողքի բոլոր նրա կուլակային տնտեսությունը լիկվիդացիայի յենթարկելու: Իսկ հիմա հարկավոր է զգուշ լինել, վոր նա վոչինչ չիմանա:

(Մտնում է Աղաբեգը: Կարնահասակ, չորացած դեմքով, արծվափք և սպիտակ մագերով: Հագին կեղտոտ պինջակ, վորի առաջ տեղ-տեղ արշուկներ է:)

ԱՂԱԲԵԳ.—(ֆծմելով) Գուցե՞, քաղաքացի կոմիտի անդամները չայ անուշ անել կուղեյին:

ՅԵՂՍԱՆ.—Դրա վախտը չի, Աղաբեգ աղա:

ՍԱՐԳԻՍ.—Հլա բոլորին չենք գրել:

ՄԱՐՈ.—Վորտե՞ղ են քո բատրակները

ԱՂԱԲԵԳ.—Իմ աշխատողները, բոլորն ել գակոնով են աշխատում: Վեց ուր գործ են անում, յոթերորդը հանգստանում: Պրոֆսոյուզի անգամ են, մինչև վերջին հոտաղը, և ինձանից ել շատ գոհ են, ինչպես իրենց հալալ հորից:

ՅԵՂՍԱՆ.—Դե գնանք մեկերին զրելու: Գնանք Աղաբեգ, քո խոզերի թագավորությունը:

ԱՂԱԲԵԳ.—Ես սհաթիս, Յեղսան բաջի, ես սհաթիս աղունիկս գնացեք, յես ել ձեր հետեից կհասնեմ: (Սարգիս, Յեղսան Բաջի. և Մարոն գնում են:)

ԱՂԱԲԵԳ.—(շշուկով) Ոձե՛ր, սառանանե՛ր... Ամեն մի ծակ խոցկելով են: Լավ վոր գլխի չեն ընկել, վոր իմ խոշը կըր-

տած չի (տեսնելով Թաթոսին ցնցվում է: Խոսում է քրեֆշորեն): Թաթոս ջան!

ԹԱԹՈՍ.—Ե՛ր Աղաբեգ աղա, աշխարհի վերջն է:

ԱՂԱԲԵԳ.—Դուրս մի աուր... Ո՞ւմ մոտ տարար իմ 12 աղնալացեղ խոզերը...

ԹԱԹՈՍ.—Մաթոսենց տունը. ինչպես հրամայել եյիր:

ԱՂԱԲԵԳ.—Ձեմ հրամայել, Թաթոս ջան, խնդրել եմ խնդրել: Դու իմ բարեկամս ես. ողնեցիր ինձ, անուշ ջան (ծիծաղում է) քեզ հետ մեկտեղ մատի փաթաթան ենք չինելու կուսակցականներին: Մինչև ինձ մոտ գրելու գան, Մաթոսը իմ խոզերին կթագցնի, իսկ յերբ կոմիսեն նրա մոտ գնա, յես նրա խոզերը ինձ մոտ կսահեմ: Մենակ թե, դու Թաթոս ջան, արթուն կաց, հսկի. համ ինձ ու Մաթոսին ողբատ կտաս, համ ել մենք քո լավության տակից դուրս կգանք:

(Սոնան գլուխը պատուհանից դուրս է հանում:)

ԹԱԹՈՍ.—Քեզնից ողբատ, ինչպես քո աչքից լույս:

ԱՂԱԲԵԳ (Սոնային) ինչ ա՞, ինչ ես ցցվում, շուտ չբվիր և սամավարը գցիր: (Սոնան անհայտանում է:)

ՅԵՂՍԱՆ.—(բեմի հետևից) Ե՛ր, խոզեյին, ետեղ յեկ:

ԱՂԱԲԵԳ.—(շփոթված, վագում է) Յեկա՛ր յեկա՛ր: (գնում է)

(Սոնան նորից գայում է պատուհանից, անհայտանում է և վագելով մտնում է բեմը, մոտենալով Թաթոսին:)

ՍՈՆԱ.—Իմ աչքի լույս.—Ջանիկս (գրկում է)

ԹԱԹՈՍ.—(ազատվելով նրա գրկից վեր է կենում) Ձեռքդ, ձեռքդ, քեզ քաշիր: Մի բանի մասին, յերկու անգամ չեն խոսում: (բաց է քողում նրան)

ՍՈՆԱ.—(մոտենում է մյուս կողմից) Թաթոս ջան! Հոգի ջան, քեզ համար ճոճոան սապոգներ կառնեմ... չաղիկ կկարեմ...

ԹԱԹՈՍ.—Վոչինչ, պետք չե, ձեռք քաշիր ինձանից... Մարդու գալիս է...

ՍՈՆԱ.—Ո՛ր... (փեշերը հավաքելով փախչում է:)

ԹԱԹՈՍ.—(նրա հետևից) Սառանա՛... վոնց փախա՛վ... Թո՛ւ... (նվագում է շվին և յերգում)

Մտքերս խառն են և այլն.

(Արագ և գործունյա տեսքով մտնում է Մարոն, ցուցակը ձեռքին:)

ԹԱԹՈՍ.—(կտրելով նրա նամապարհը) *Մարո, կաց!*

ՄԱՐՈ.—*Բաց-թող, ժամանակ չկա:*

ԹԱԹՈՍ.—*Մարո, սպասիր, մի ճառ պիտի ասեմ:*

ՄԱՐՈ.—*Գիշեր է՞ս ինչ է (ծիծաղում է) ճառ ճառախոսին տեսե՞ք... Եղ ինչի կուլակի տան մոտերքին թրեվ ես գալիս. սեր ես փչում ինչ ա՞... Ձե՛ ուզում ես ոգնել կոմիսիային:*

ԹԱԹՈՍ.—*Դարդս ե կտրել... ինչ եմ յես: Ակտիվ եմ ինչ է՞:*

ՄԱՐՈ.—*Սնամոթ, դու չքալուր ես թե չե՞:*

ԹԱԹՈՍ.—*Ցեղով:*

ՄԱՐՈ.—*Ցեղ չքալորներին խմբում չե՞ս գրվում:*

ԹԱԹՈՍ.—*Կաշխատեյի խմբում, համա վախենում եմ, վոր սերս դեպի քեզ կորչի:*

ՄԱՐՈ.—(յերգում է) *Միշտ հեռացիր, դու կուլակից վոչ թե շառից, այլև խերից:*

ԹԱԹՈՍ.—*Այս կյանքը, քղացը ե ինձ, համար, յեթե քո սերն ել լինի անթառամ:*

ՄԱՐՈ.—*Թե ունենաս դեյրաթ, թասիր կոլխոզ կգրվես, չես մնա քյասիր:*

ԹԱԹՈՍ.—*Ո՛ր, դու իմ սրտում վառել ես կրակ: Մի կտորատվիր, Մարո, մի անիր հանաք:*

ՄԱՐՈ.—*Տեսնում եմ, վոր հաստադուլս ես լսիր կարդամ կոլխոզի ցուցակը քեզ:*

ԹԱԹՈՍ.—*Դեն դցիր, այդ ցուցակը կոլխոզի:*

Ցեղ գլխիցդ հանի միտքը խոզերի:

ՄԱՐՈ.—(Ցերգում է մի նոտայով)

Սարգիս, Միսակ, Կիրակոս, Ջաքի

Շողիկ, Բիբի Յեղսան բաջի ու Մուքի,

Մարո, Կարո, Սահակ, Մկո

Սիրուն, Մակար, Վարդան, Բենո,

Հարութ, Խեչո, Պետիկ, Սաքո:

ԹԱԹՈՍ.—(Ցերգում է այն ժամանակ յերբ Մարոն կարդում է ցուցակը:)

Թեվս անցած յարո սիրուն

Կերթանք ձորը դիմացի

Անուշ ժպտաք մենք մեկ-մեկու

Սիրենք իրար ու խնդանք:

ՄԱՐՈ.—*Հաստադուլս դու գյուղացի*

Քեզ հետ գնացող չեմ, լավ իմացի:

(Թաքնոր շարունակում է նվագել. Մարոն անկատելի անհայտանում է: Նրա հետևից հայտնվում է Սոման, փաթաթվում է հետևից Թաքնուի վզովը: Թաքնոր կտրծելով, վոր դա Մարոն է, շարունակում է յերգել:

Թեվս անցած Մարոն սիրուն և այլն...

Նվագում է շվին: Մտնում է Աղաբեգը և կանգնում. ապաժժ նայում է նրանց: Սոման վախենում է և ուզում է փախչել, բայց Թաքնոր շվին դնում է գետին ձեռքերը հետ է տանում և կտրծելով, վոր Մարոն է, գրկում է նրան և սկսում են պտտվել: Սոման դիմադրում է:)

ԱՂԱԲԵԳ.—*Սպասիր, տո ուշքը գնաց է՛:*

ՍՈՆԱ.—(հչալով) *Թող, թող, մեջքս կտրեցիր...* (Թաքնոր լսելով Սոմայի ձայնը, բաց է քողում ու կանգնում, բերանը լայն բաց արած:)

ԱՂԱԲԵԳ.—*Սնամոթ քած, ուրիշ մարդկանց հետ թրեվ ես գալիս հա՞... Կորիր տուն (Սոման փախչում է:)*

ԹԱԹՈՍ.—*Ինչպես ել փաթաթվել եր, վզովս... բան չեմ հասկանում:*

ԱՂԱԲԵԳ.—(հեգնորեն) *Ես յես չեմ և եդ խոզն ել իմը չի... ինչ է, եստեղ սեր ես փչում ինչ ա՞...*

ԹԱԹՈՍ.—*Եստեղ, ախր Մարոն եր, թե սուտ ասեմ գետինը մըտնեմ... թո՛ւ...*

ԱՂԱԲԵԳ.—(ծիծաղելով) *Իմ տեսածն ել նա եր: վոչինչ Թաթոս ջան, վոչինչ: Ցես բան չեմ տեսել և չեմ լսել: Կարծում ես Սոման ինձ շատ պետք է, ծերուկիս... ա՛՛՛ն... վերցրու... Քեզ համար յես ծառն արմատով կհանեմ, ուր մնաց թե կինս խնայեմ:*

ԹԱԹՈՍ.—*Բա եղ ինչպես, Մարոն փոխվեց Սոմայի:*

ԱՂԱԲԵԳ.—*Մարոյի հետ մի ման կա. նա ուրիշի հետ է ե լինում. ամբողջ գյուղը գիտի: Քեզ կգրգռի իմ դեմա (հնչում է) Թաթոս ջան! (կամաց) նրանց կոմիսիան իմ մոտիցս ուղիղ Մաթոսի մոտ կերթա, չուշացնես հոգի ջան, վազիր իմ խոզերի հետևից... կճարեն նրանց ենտեղ և բոլորին ել կգրեն:*

ԹԱԹՈՍ.—*Բա վոր չգնամ...*

ԱՂԱՖԵԳ.—(ծիծաղելով) Դե դնա, Թաթոս ջան, գնա՛ կոլխոզ:
ԹԱԹՈՍ.—(ծիծաղելով) Մեկ է ձեր վերջն յեկեկ է, լիկվիդացեա
կանեն...Քաղաքից բրիդադեր է գալու, վոր քեզ լավ լիկ-
վիդացեա անի...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ախ դու!...Ումից ես լսել եմ...

ԹԱԹՈՍ.—Քո Մաթոսն առաց...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ուրեմն դրա համար ե՞ս կոլխոզ մտնում (հանկարծ
տոնք խիստ փոխելով գոռում է) գնա՛, գնա՛, կոլխոզ, ես
սհաթին գնա՛! բոլոր պարտքերդ կառնեմ. իշխանությանն
եւ կասեմ; վոր խողերը քեզ մոտ ես պահում, ինձ կվնա-
սեմ, քեզ եւ հետը, ...թող մեկտեղ լիկվիդացեա անեն
մեզ

ԹԱԹՈՍ.—Յես եւ բոլոր խողերը քեզ հետ կտամ...Յես չեմ խընդ-
բել, դու յես կապել վզիս իմ պարտքերի դիմաց:

ԱՂԱՖԵԳ.—Սրան տեսեք: Ահա թե ինչ, եղպես, դու լավություն
արա, իսկ սա վատություն...Քեզ համար եմ անում, եւ
ու՛մ համար ե՞...Քեզ ոգուտ չկա ինչ ե՞...Սրան տես...
կուրակի ավելցուկն ես թագցրել...

ԹԱԹՈՍ.—(յերգում է) Եւ հերիք ե՛մ միշտ եսպես.

Ձեռ վախեցնի ինձ մեկ եւ.

Կհալաքեմ ամեն բան

Կգնամ կոլխոզը մեր գյուղի:

ԱՂԱՖԵԳ.—(յերգում է) Սուղարուծական կոլխոզ

Տունդ չի լցնի բոլ խոզ.

Գործը չի արաքի, Թաթո՛ս...

Ով կոլխոզն է մտնում խողի

Կոլխոզն նրան կխուզի:

ԹԱԹՈՍ.—Կխուզի՞ր...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ձեռքիցդ կխլեն վերջին փալառ

Ու միշտ կմնաս վրդդ ծոած...

ԹԱԹՈՍ.—Վիզս ծոած...

ԱՂԱՖԵԳ.—Տուր աղբանքդ կամալոր,

Շարվար ուզե՞ս...Տալոնով...

ԹԱԹՈՍ.—Տալոնով...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ողուտը կտան պետության

Իսկ Ձեզ կմնա ոստայիական...

ԹԱԹՈՍ.—Ռոսպիսկան...

ԱՂԱՖԵԳ.—Շատ կթափեք այուն քրտինք

Ելի աղքատ, քյասիր մարդիկ...

ԹԱԹՈՍ.—(գլխարկը հանելով) Յոկոսություն (գնում է)

ԱՂԱՖԵԳ.—Կաց! Եդ ո՞ւր...

ԹԱԹՈՍ.—Կանգնեցի...

ԱՂԱՖԵԳ.—Լսիր...

ԹԱԹՈՍ.—Լսում եմ:

ԱՂԱՖԵԳ.—Են եւ ասեմ, սիրելիս, վոր առանց իմ թաղանի, նը-
րանց կոլխոզից բան չի դուրս գա: Իսկ իմ թաղանը սաղ-
սաղ յես նրանց չեմ տա:

ԹԱԹՈՍ.—Կմորթե՞ս...

ԱՂԱՖԵԳ.—(յաջակցելով) Ասոված չանի Թաթոս...Ձե իրի-
կունը կասեմ... Թու, Թու, Թու... Ավելի լավ է դնա իմ
խողերի հետեից...

ԹԱԹՈՍ.—(հոգոց հանելով) Ե՛ր,

ԱՂԱՖԵԳ.—Հետս կգաս տունը:—Յես գնամ կնոջս ասեմ, վոր մի
բան սարքի բողաղներս թրջենք...Կգնա՞ս...(լուրջյուն)

ԹԱԹՈՍ.—(հոգոց հանելով) Կգնամ:

ԱՂԱՖԵԳ.—(ծիծաղելով) Դե մենք քեզ հետ յուր կղնանք Թաթոս,
չմոռանաս մտնել մեր տունը (գնում է):

ԹԱԹՈՍ.—(մեմալ-վերցնում է շվիկ և մեղմ նվագում)

Ախ գիտեք ինչքան գեղեցիկ է նա,

Իմ Մարոն—ինչքան սատանա,

Աշխարհում չկա նրա նմանը

Նա յե իմ կյանքի դեղն ու դարձանը,

(Մտնում է Յեղսան քաջին)

ՅԵՂՍԱՆ.—Յեվ ահա պատրաստ է (Թաթոսին) Ե՛յ, դու կոլխոզից
դուրս մնացած չորան, նստիր և թթվիր...Մի տես թե
ինչ է կատարվում...Դու եւ կասես թե աղամարդ եմ
կանայքն հասարակական դործ են տանում, իսկ դո՞ւ...

ԹԱԹՈՍ.—Քո դործը չի:

ՅԵՂՍԱՆ.—Մարոյին սիրում ե՞ս... Կարծում ես Մարոն քեզ հետ
կգա, քո անհատական անտեսությունը... Առ (Թաթոսի
քիթի դեմ և անում մատների կամքինացիա: Ծոցից հանում
է բուռքիկ և քաշում փռչացնելով) Քսան տարեկան աղա
յես. կուրակի հետ յես թրե դալիս... Հիմա ծերերն են...

ԹԱԹՈՍ.—Բոլա ճղճղաս... Արաբադ քաղիբ, հանդիստ թող ինձ...

ՅԵՂՍԱՆ.—Հանդիստ թող... ինչո՞ւ ժողովի չեկար:

ԹԱԹՈՍ.—Դա իմ գործն է... Յես եմ իմ գլխիս տերը... վորտեղ ուզեմ ենտեղ ել կթռչեմ...

ՅԵՂՍԱՆ.—Վորոչեցինք խողերը համայնացնել: Փող հավաքեցինք կոլխողի նոր խողանոցի համար (խփում է Թաթոսի ուսին) մտիր կոլխող Թաթոս: Յերկար մտածելու կարիք չկա...

ԹԱԹՈՍ.—Լալ... Առանց քեզ ել խելքս կտրում ե. դու ինչ ե՞ս դարդ անում, չլինի թե նախադա՛հ ե՞ս:

ՅԵՂՍԱՆ.—(կուրծքը ծեծելով) Գյուղխորհրդի ակտիվ եմ, անասունների գործի լիազորը, կոլխողնիկ... բա դո՞ք... հլա հազիդ չալվար կա... քեզ այդպես տեսողի սիրտը կբխանի:

ԹԱԹՈՍ.—Գնա, գնա, ողը մի կեղտոտի. միևնույն է չես համոզի, վոր կոլխող մտնեմ... վերջին ունեցածներդ տարել եք, վոր...

ՅԵՂՍԱՆ.—(քափահարում է Թաթոսի ուսերը և ծիծաղում) Ո՞ւժ խոսքերն ես կրկնում, պոսկա, կուլակը խելքիդ փչել է: Շուտով հերթը խնամակալին կհասնի... Նրա վղկոթին ել կտանք...

ԹԱԹՈՍ.—Թքել եմ յես բոլորի վրա ել: Նա իմ խնամիս է ի՞նչ ե...

ՅԵՂՍԱՆ.—Ճիշտ եմ ասում. վոչ վոքի դու պետք չես, յերբ հասարակությունից փախչում ես... (բղավում է) Է՛յ, Մարո, Սարգիս գնանք դյուղամեջը. (մտնում են Մարոն, Սարգիս և հետո Աղաբեգը):

ՄԱՐՈ.—Բա՞ Մաթոսի տունը...

ՍԱՐԳԻՍ.—Ուշ է: Վաղը կգնանք. ժամանակ հլա շատ կա:

ՍՂԱՔԵԳ.—Թանկադին հյուրեր, գնանք մեր տուն չայ խմելու:

ՅԵՂՍԱՆ.—Եդ վոր որվանից մենք քեզ հյուրեր դառանք: Գնանք ընկերներ, դյուղամեջը: (գնում են):

ՍԱՐԳԻՍ.—Յես մի ստական կիմեմ, բողազս չորացել է:

ԹԱԹՈՍ.—Սպասիր Մարո:

ՍՂԱՔԵԳ.—(վերցնելով Սարգսի քեվը) Գնանք Սարգիս, գնանք, դու խո բատրակ չես, վոք ինձ դեմ գնա...

ՍԱՐԳԻՍ.—Բողազս չորացել է, շատ եմ ծարավ: (Գնում են)

ԹԱԹՈՍ.—Մարո: Ճիշտ եմ ասում, գնանք Չադս, հենց ես սհաթիս գնանք:

ՄԱՐՈ.—(հրելով նրան) Չահլա տարար, Չադս: Շատ պետք ես դու ինձ (վազելով և ծիծաղելով գնում է):

ԹԱԹՈՍ.—(Շշմած կանգնում. հետո վերցնում է շվին, անում է և յերգում)

Պատճառն ի՞նչ է չեմ հասկանում,

Մարոն թողեց ու գնաց...

Ու տխրությունն ինձ պատեց:

Զլեմ չվիս ու դարդերս քամուն տամ,

Պառավ Սաթոյի մոտ կոնծելու գնամ.

Խմեմ փրկարար յես կարմիր գինին

Դարդս քամուն տամ ու չվիս զլեմ:

(Վարագույր)

ՊԱՏԿԵՐ ՅԵՐԿՐՈՐԴ.

Աղաբեկի տունը-դեպի աջ բեմի խորքում-դուռ Չախում դուռ, հետեվի պատում պատուհան: Սեղանի վրա սամավար, ուտելե-դեմներ և խմելիք: Սոնան նստած է պատուհանի մոտ: Աղաբեկը դուռն մոտ ուղեկցում է գնացող Սարգսին:

ՍԱՐԳՍ.—(գլխարկը հագնելով) Շնորհակալ եմ տան տերից...
Յեա զնացի:

ԱՂԱՖԵԳ.—Աստված քեզ հետ... Գնա Սարգիս, սիրելիս, ինչպես տեսնում եմ թունդ էս կպել եղ վոլխոզից... Համա խո-զերին, բոլորին ել մորթիր... Յեա քո լավն եմ ուզում... Հալատա ինձ, վոր անասուն կոխող տանելով, դյուղա-ցուն, վոչ մի ոգուտ չկա... Մի վռաղի սիրելիս... վռա-զելուց բան չի դուրս դա... Դու լավ միջակ յես: Քո տըն-տեսությունը, կոխողից ավելի ոգուտ կտա... Մորթելը—միակ ճանապարհն է... Մորթիր մինչև վերջինը...

ՍԱՐԳՍ.—Մենք պետք է առաջ զնանք. համա քո ասելով պետք է սրանից ել հետ զնանք... երեվում է, վոր մի ճանապարհ կա... Լավ կմտածեմ...—

ԱՂԱՖԵԳ.—Եղ ճառախոսներին մի լսիր... Ուրիշի խելքով մի ապ-րի... Սուտ են ասում նրանք: Մեր դյուղացին մի ճանա-պարհ ունի—Մորթել անասուններին և պրծա՛վ...

ՍԱՐԳՍ.—Մեկին փրկություն է, մյուսին չարչարանք... դե մնաք բարի... Սոնա մնա բարով:

ԱՂԱՖԵԳ.—(փակում է նրա հետևից դուռը և սկսում է արագ շրջել սենյակում: Կանգնում է նայում կնոջը, գլուխը բացատա-բար շարժելով:)

ԱՂԱՖԵԳ.—(յերգում է) Ակոչկիցը ամեն ուր

Դուրս ես նայում ջահելի

Ախ, դու սպասի! (բռնեցքը նսնում է)

ՍՈՆԱ.—Վա՛յ, վա՛յ...

ԱՂԱՖԵԳ.—Տունդ, տեղդ թափե՛ված
Սեր փշրելում, պատրաստ կաց
Ախ դու!

ՍՈՆԱ.—(նչալով) Ո՛յ, ո՛յ,

ԱՂԱՖԵԳ.—Կանայք դուռն ապարա,
Թե դռնախ ևս ճար արա:
Սատանա!

ՍՈՆԱ.—Ո՛յ, ո՛յ.

ԱՂԱՖԵԳ.—Ֆիկլիդ-միկլիդ, դու բաց թող
Կաշխո կմաշկեմ ինչպես խող:

ՍՈՆԱ.—Մ՛յ, ա՛յ.

(Աղաբեկը ուզում է նրան քակել, բայց Սոնան բռնում է նրա ձե-ռը:)

ՍՈՆԱ.—(յերգում է) Աղաբեգ ջան! սպասիր,
Կլինեմ յես քեզ լավ կին,
Տեր տիրական իմ ջանիկ
Աղաբեգ ջան իմ անուշիկ:
Ակոչկից չեմ նայի ցած
Կսպասեմ քեզ տանը նստած
Աղաբեգ ջան, իմ անուշիկ
Տեր—տիրական իմ ջանիկ:

ԱՂԱՖԵԳ.—(Չեսնելը սեղանին խփելով գոռում է) Հերիք է:(Պա-ուզա հանգիստ տոնով): Իհարկե, թող բոլորին հայտնի լինի, բոլորին, վոր Աղաբեգ Հարությունովը ել կուլակ չի: Որինակելի խողարուժարանի տեր չի:

ՍՈՆԱ.—(վախեցած) Ինչպես... Աղաբեգ, եղ ինչ էս ասում:

ԱՂԱՖԵԳ.—(Ջարմացած) Ի հարկե: Լիկվիդացիա եմ անելու մինչև վերջին խողիս պոչը:

ՍՈՆԱ.—(վախեցած) վա՛յ...

ԱՂԱՖԵԳ.—(Գոռում է) Աղաբեգ Հարությունովը ինքն իրան լիկ-վիդացիա յե անում—ե ուղիղ դեպի կոխող, սոցխալիզմ կառուցելու... կուլակներին վոչնչացնելու:

ՍՈՆԱ.—Խելքդ թոցրել ես Աղաբեգ: Հարկավոր է մեռն չաղ տալ քեզ վրա... (մի քիչ արագ է անում ափի մեջ և շաղ է տա-լիս Աղաբեգի վրա: Յերգում է)

ՍՈՆԱ.—Լավ մտածիր
Աղաբեգ ջան

Մեզ կհասցնես

Աղքատութիւն:

ԱՂԱՅԵԿ.—Կծախեմ խողերս

Տունս, տեղս,

Փողերը ջերս

Արտելը տեղս:

ՍՈՆԱ.—Կորչելու յես

Խողերիդ հետ

Դու խորամանկ

Ու խաբեբա:

ԱՂԱՅԵԿ.—Ախ քեզ տանի

Սև սատանան

Ինձ հետ կլինի

Թարլան խոզս:

ՍՈՆԱ.—Քեզ չեն ընդունի

Խողի կոխող

Վզիդ կտան

Կհանեն թող:

ԱՂԱՅԵԿ.—Կփախչենք մենք

Չեն գտնի մեզ,

Կապրենք ենտեղ

Քեզ հետ մեկտեղ: (խոսելով)

Եղպես Սոնա ջան! Ամեն ինչ փող կը չինեմ, խողերս կմորթեմ և բազար կհանեմ (նայելով չորս կողմը, մտնելու և կնոջը և կամացուկ ասում) վոչ թե, մենակ իմը... Յես արդեն դյուլում լուր եմ տարածել, վոր միջակներն և աղքատներն ել մորթեն... մեկ ե, անասուններին, բոլորին ել կոխող են տանելու... նրանցից ել կտանեմ եման և բազար կհանեմ:

ՍՈՆԱ.—Ենթախտ քեզ բանդ կնստացնեն, Աղաբեգ ջան!

ԱՂԱՅԵԿ.—Ե՛, այ կնիկ. չեն կարա: Յես մի կողմը կբաշխեմ: Քաղաքից սպեկուլյանտ Սաղաթելը կգա և բոլորը ինքը կանի... նրա հետ մաքուր կես կանենք... Ետոր, եղուց նա կլինի ետեղ... իսկ դու փոխանակ ակոջից մտիկ անելու, տնետուն գնա և համոզի դյուլացիներին, վոր իբր թե կը ուի մե լինելու և բոլոր խողերին, վերցնելու յեն բանակի համար... շատ կմորթեն... ջիբս շատ փող կ'լինի... խողերը

կծախենք, տնետնութիւնը լիկվիադացիա կանենք, Թաուլան խողին կվերցնենք և քեզ հետ կ'դնանք մի նոր տեղ բախտ փորձելու:

(Մտնում ե հարբած Թաքոսը)

ԹԱՔՈՍ.—Խողերը բերի... հողիս դուրս յեկալ... ամբողջ ճանապարհին վաղվել եմ...

ԱՂԱՅԵԿ.—(Ուրախ) Բերի՞ր, Թաթոս ջան վո՞ղջ են իմ խողերս... ինչպես ե Մաթոսը:

ԹԱՔՈՍ.—Հլա բերանում չունչ կա. նամակ տվեց, վոր քեզ տամ սրանցից ե բերել. (տալիս ե նախակը):

ԱՂԱՅԵԿ.—Աստուած քեզ ոգնի Թաթոս, ինչպես դու մեզ ոգնեցիր:

Խողերին տար տեղավորի ու յեկ մի—մի ստական դցենք:

ԹԱՔՈՍ.—Լա՛ւ... (գնում ե որորվելով)

ԱՂԱՅԵԿ.—(Բացում ե նամակը) Ա ա՛, Սաղաթել Առաքելովից (կարդում ե) «Հարգելի Աղաբեգ ջան! Թե մեզանից հարցնես, փառք ասածու լալ ենք, միայն ձեզանից ենք նիղարան: Հայտնում եմ ձեզ շատ վատ նորութիւն: Յես իմացել եմ, իմ մարդկանցից, վոր քաղաքից ձեր դյուլն ե գալու դարնանացանի կամպանյան անցկացնելու բանվոր—բրիգադիւր, վորին կոտպերատիվը ուղարկում ե, վոր կանտրակտացիա անի, բոլոր աղքատ և միջակ դյուլացիներին անասունները ձեր շրջանում և կոխող կազմակերպի... Ամսի 21-ի լույս 22-ի, դիշերը նա այդտեղ կլինի» (խոսում ե) ե հե՛, ուրեմն այս դիշերը... «վախենում եմ, վոր մեր պլանը գլուխ չգա... Յես գալու յեմ սկորի պոեզդով և կըլինեմ նույնպես 21-ի լույս 22-ի դիշերը:

Իմիջի այլոց Աղաբեգ ջան! քեզ համար մի լալ խող եմ ճարել Ամերիկական ցեղի, կիսոսեմ և մյուս գալուս կրերեմ: Սաղաթել Առաքելովը: (վերջացնում ե կարդալ. պատգա:) Բրիգադիւրիկ... կանտրակտացիա բոլոր անասուններին... Ուրեմն Թաթոսը ձեռտ եր ասում... (գոռում ե) ինչ՞ ե սա... Շուն շան վորդիք... ես բոլորին յերբ՞ վերջ կլինի... Չե, վոր յես ինքս եմ ինձ լիկվիադացիա անում... Կենտրոնի դերեկտիվն եմ կատարում... Յեվ վերջն ել չեն թողնում, վոր... (կատաղելով) Սպասեցե՛ք!, սպասեցե՛ք! հետո կճանանչեք դուք ինձ... կհիշեք ինձ. արյունախում անասլածներ... (գոռում ե) Անա՛...

Գլուղի ցեցեր—2.

6/189-62



ՍՈՆԱ.—Ինչ է՞...

ՅՂԱՅԵԳ.—Ելի՞ր պատուհանից... Մարչ Թաթոսին կանչի: Ասա, վոր ես սհաթին դա (Սոնան գնում է: Աղաբեգը վրդովված շրջում է սենյակում) լավ իմացե՛ք թե ինչ է նշանակում Աղաբեգի ճամբան կտրել (գոռալով) վոչնչացնեմ, ատամներովս կկրծոտեմ... վոչ մի խանդարիչի սող չեմ թողնի... (Մտնում են Սոնան և Թաթոսը)

ՍՈՆԱ.—Ահա նա...

ԹԱԹՈՍ.—Ինչու՞ յես կանչել

ՅՂԱՅԵԳ.—(Կտրուկ) դու զնա ետեղից... (Սոնան գնում է: Աղաբեգը խոսում է Թաթոսի հետ, վրդովմունքից դողում է բայց աշխատում է լինել հանգիստ:) Եհ!, Թաթոս ջան, խողերը տեղափոխեցի՞ր:

ԱՂԱՅԵԳ.—(Վտոմների ծայրերի վրա, կուգե—կուգ, խորամանկ ժպտալով, մոտենում է Թաթոսին բռնում է նրա ձեռները և շոյում ու յերգում:)

Խոզիս նման սիրուն ես, դու Թաթո՞ս ձենդ նրան ձենի նման անուշ է, Թաթո՞ս. (Մոտեցնում է նրան սեղանին)

Արաղ ու գինին ինչպես հոսող գետ

Քեֆ արա Թաթոս, Աղաբեգի հետ

(Ուտում են և խմում)

Կվարձադերեմ քեզ փողերով առատ

Ես քեզ հինգնոց, ես չերվոնեց, ես յերկու (տալիս է փողերը Թաթոսին, նա վերցնում և պահում:)

Բոլոր խողերին, վոր պահում ես քեզ մոտ

Շատ սիրելուց տալիս եմ քեզ փեշբաշ:

(Թաթոսը ուրախությամբ ուզում է փախչել Աղաբեգը նրան բռնում է:)

Քեզ համար ամեն ինչ կանեմ

Առ հարյուրանոց քո ցավը տանեմ: (տալիս է նրան 100 ռ. Թաթոսը ուզում վերցնել:)

Ձե՛, մի սպասիր, ձեռք մի տուր սրան, (կամաց) հլա սկզբից, նրան սպանիր...

ԹաթՈՍ.—(Սարսափած) Դա՞ ով է... ինչ դու սատանա, վերցրու բարիքդ հետ—նա: (հանում է փողերը տալիս է կուլակին—նա չի վերցնում:)

Ուզում ես փողով ինձ թարեմ

Սնապառվես ու մեղքի տակ դցես...

ՅՂԱՅԵԳ.—Ամեն ինչ սարքել եմ եսպես... կփախչենք մենք, էս—կույն քեզ հետ: (խմացնում է նրան:)

Հոժածայնվիր, դուր ժամանակ մի կորցնի կյանքը կղառնա ինչպես դրախտ Ադամի:

ԹԱԹՈՍ.—Հողիս չեմ ծախի յես սաթալելին ու ալեկորդ խոսքերիցդ ինձ ազատիր...

ՅՂԱՅԵԳ.—Ինչու՞

ԹԱԹՈՍ.—Հենց եսպես... վոր չեմ ուզում այդ մեղքը վերցնեմ ինձ վրա:

ՅՂԱՅԵԳ.—Դե լավ լսիր, դու դավաճան սևերես, կջարդեմ քեզ ինչպես շանը անյերես. (Թաթոսի քթին դեմ է անում բռունցքը հետո գրպանից հանում է Սաղաթելի նամակը և ցույց է տալիս Թաթոսին:)

Դրո՞ւմ է խնամիս հարևան դյուղից, պատահել է դործ, մեր գործի նման, կուլիլաի ապրանքը պահել է բեղնյակ քեզ նրմոն: Գործը բացվել, բռնել են յերկուսին պատի տակին կանգնեցրել են միասին, լիկվիդացիա «զվող պլի» միասին: Մեզ մնում է մի ճանապարհ, Թաթո՞ս սպանել, են մարգուն ու փախչել դրախտ...

ԹԱԹՈՍ.—(Բարկացած նայելով նրան:) Ասա! ու՞մ... կկատարեմ:

ՅՂԱՅԵԳ.—Մերոնցից չե, բրիգադիր է զավթի քեզ և ինձ լիկվիդացիա պիտ անի:

ԹԱԹՈՍ.—Դատարկ գլխով կորեղը

Միենույն է ամեն աեզ,

Առանց Մարո ապրելը

Միենույն է թե վորտեղ:

(Աղաբեգ և Թաթոս իրար ձեռք են սեղմում)

ԲԻԱՍԻՆ.—Գնա՛ք ես տեղից մենք դեպի դրախտ քեֆ արա, Թաթոս Աղաբեգի հետ:

(Վարագույր)

ՊԱՏԿԵՐ ՅԵՐՐՈՐԴ

Գիշեր ե : Լուսնայակ . բեմի վրա վերստի սյունը . շվացնելով
մտնում ե Սաղաթելը—պնդակազմ միջահասակ տղամարդ :
Հագել ե խունացած պալտո, վարի վաքատնիկը բարձրա-
ցրել ե , տակից յերեվում ե սպիտակ շապիկը . գլխին կեպ-
կա , քաշած աչքերին , հագիկն սապուկներ տեղ—տեղ ցե-
խոտված : Ձեռքին չեմոդան . մտնում ե բեմը պարելով :

ՍԱՂԱԹԵԼ .—(Յերգում ե)

Ձեզնից ով չի ճանաչում

Այս Ֆիդուրային .

Նեպման Լեվոնին

Բուրժույ Ժորժիկին ,

Նախկին Նիկոլի

Կապիտալիստի տղին—

Ձրկված եմ յես իրավունքից

Ընտրել ընտրվելու ձայնից .

Բայց դո՞հ եմ ես ամենքից :

Իմ պրինցիպն ե խաբելը ,

Ու ջերերս լցնելը . . .

Ձեր առաջն ե սալիդնի ,

Սաղաթել առաքելով . . .

(խնայրեմում ե ,)

Տեսակետս նախկինն ե

Խաբելն ու թալանելն ե ,

Քյասիբի տուն քանդելը

Հարստություն դիզելը :

Ինչ վոր տեսնես տեղը չի

Խփչտի ու տեղավորի . . .

Կուլակի հետ թե՛վ թե՛վ

Կհալաքենք մաացու :

Միջակի խելքին լցնում

Քյասիբի թողը հանում :

Ու մեր գրպանը լցնում . . .

(Ծիծաղելի կերպով , քազնված տեղից դուրս ե գալիս Թաթուր :
Մինչև ատամները զինված գոտիում կացին ե դանակ , ձեռքին յե-
դան ու մանգաղ : Սաղաթելը չնկատելով նրան շարունակում ե յեր-
գել ե պարել :)

ՍԱՂԱԹԵԼ .—Մեր գյուղացին հիմար ե

Խողուկներին մորթում ե

Ու չգիտի , վոր կովնող

Նրան կտա բոլ—խող :

ԹԱԹՈՍ .—(լսում ե և յերգում)

Խոսում ե կոլխողի մասին . . .

ՍԱՂԱԹԵԼ .—(յերգում ե) Դե թող ապրի կեղտի մեջ . . .

ԹԱԹՈՍ .—Ձեռքին ել չեմոտան ե

ՍԱՂԱԹԵԼ .—Լցնեմ գրպաններս . . .

ԹԱԹՈՍ .—Ծակծկեմ . . . բայց ինչով . . .

Ձեռքերովս սեփակա՞ն . . .

Յեղանո՞վ . . . (բռնում ե յեղանը)

Ձե դանակով . . . (հանում ե դանակը)

Թե կացնով . . .

ՍԱՂԱԹԵԼ .—(չնկատելով)

Հիմար ե գյուղացին ինչպես յերեխա ,

Հնձիր դու կուլակ , չաղ—չաղ մաացու :

ԹԱԹՈՍ .—Թե՞ դորձածեմ մանգաղը . . .

ՍԱՂԱԹԵԼ .—Լցրու գրպաններդ . . .

ԹԱԹՈՍ .—(Մանգաղը ցած դնելով)

Ձե եղ մեղքը չեմ վերցնի . . .

(Թեվերը վեր ե քաշում)

Յումբուղովս հյուրատիրեմ

Ու ուշաթափ վեր գցեմ . . .

Այս մարդը պրոլետար ե

Այլ վոչ պարոն պրիկազչիկ . . .

(Գաղտագողի մոտենում ե Սաղաթելին . Սաղաթելը նրան
չնկատելով պարում ե) :

ՅԱՂԱԲԵԼ.—Ի՞մ պրինցիպս նախկինն է

Գրպաններս լցնելն է...

ԹԱԹՈՍ.—(հետեւից խփում է վզակոթին) Ես քեզ մեկ-յերկրորդն
եւ բարուչկատ կտա... (Սաղաթելը ուշագնաց վեր է բնկ-
նում: Թաթոսը վերցնում է նրան և բեմից տանում...
վերադառնում է և վերցնում Մանգաղը:)

ԹԱԹՈՍ.—Յեւ վաղերն են դո՛ւ և դառները... պարտքս կատարե-
ցի... վզիս չդցեցի (գնում է: Նրա դիմացն է դուրս գա-
լիս Աղաթեգը. կուշ յեկած ու ատամները կրնտացնելով:

ՅԱՂԱԲԵԳ.—Վերջացրի՞ր...

ԹԱԹՈՍ.—Լա՛վ...

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(դողդոջուն ձեռքերով բռնում է Թաթոսի ուսերը:)
Թաթոս... հոգի ջան!

ԹԱԹՈՍ.—(Մանգաղը ցույց տալով:) Ահա, սրանով վոր չխիեցի
... գլխին, լեզուն բերնում չորացավ: Նստեց գետինը և ինձ
հարցնում է «դո՞ւ ինձ սպանեցիր»: Ասում եմ—սպանեցի
քաղաքացի—եւ դու վեր չես կենալու—չբռնեցիր չեղանով կող-
քին տվի... նա եւ վեր ընկավ ու մեռավ:

ՅԱՂԱԲԵԳ.—Թաթոս ջան, բա՞ր վորտեղ տարար նրան...

ԹԱԹՈՍ.—Ձեռներովս փոս փորեցի և մեջը թաղեցի... եւ չի դուրս
դա:

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(դողալով) Թաթոս! անուշ ջան...

ԹԱԹՈՍ.—(զզվանալով հրում է նրան) Սատանա— (գնում է:)

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(դողում է ներքին հուզմունքից)

(Սկսում է պարել և յերգել)

Գյուղացու խելքը պակաս է

Ու խուզելու լավ վախտ է,

Բրիգադերը քաղաքի

Են աշխարհը ճամբեցի:

Առանց Բրիգադերի կոլխոզ

Ձի հավաքի հենց մի խոզ:

(վոգեվորվելով)

Ձի հասկանում գյուղացին

Խեղճ ու չառը իր գործի

Խոզուկներին կմորթոտի

Աղաթեգն եւ կճանկի

Տունն ինչպեստար կծախի

Փող կշինի ու կճղի...

Հետը կվերցնի թառանին

Աղնվացեղ խողին:

Գյուղխորհուրդ ու վոմսոմոլ

Մատի փութթան կշինի

Հա, հա, հա, հա.

Գյուղացու խելք դարտարկ է

Խուզելու ժամանակ է... (պարում է)

(Մտնում է վարդանովը, ձեռքին չեմոդան. հագին կաշվի պիե-
ջակ: Սրբում է ֆակատի ֆրոնսֆր:)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Այ թե քրտնեւ եմ... Գետը ե ուղիղ գյուղխորհուրդ
դնալ: Առաջնորդ կհավաքեմ գյուղացիներին... հարվածա-
յին կարդով... (տեսնելով պարող Աղաթեգին) Մենակ ճա-
նապարհի վրա պարում ե... Մեկտանա է յերեվի... կամ
դիժ. (դիմելով Աղաթեգին:) պտտվիր պապաշա! հարվա-
ծային կարդով պտտվիր... (մթնում է.)

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(Թեվերը լայն բաց արած, նետվում է դեպի վարդա-
նովը). Սաղաթել, հոգի ջան... Յեկա՞ր. իսկ մենք հենց
ես սհաթիս, ես տեղում քաղաքի գործարանի բրիգադե-
րին թաղեցինք... Նա ալլեւ չկա... Եւ մեզ չի խանդարել...
Դե դնա՛նք, դնանք ինձ մոտ, կնիկս սպասում ե, սաճա-
վարը յեղի ե յեղել: Կհյուրասիրեմ քեզ նորություններով:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(կողմ) Սա ինձ, ինչ վոր մեկի տեղ ե ընդունում...
վարդանով! արթուն կաց...

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(յերգում է) Մի ամսական խոզուկիս

Մորթեցի ես առավոտ...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Կա՛ց, կա՛ց...

ՅԱՂԱԲԵԳ.—(յերգում է) Գինին կլինի գետի պես

Կարող ես խմիր ինձ հետ...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Սպասիր...

ՅԱՂԱԲԵԳ.—Խիյարով ու քյալամով

Կուտես դու մեծ իշտահով,

Խմենք դինին աղ հացով

Թաղենք բրիգադերին քացով:

Ախպերություն իմ և քո

Հաստատ լինի աստուծով...

Յես քամակից դանակով

Դու առաջից հանաքով .

Յես ժողովել տամ դու ծախի

Թող Սովետը տրաքվի...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Եղպես մեկից պապաչա!

Ում տեղն ես ինձ ընդունում:

ԱՂԱՖԵԳ.—(վախեցած) Ինչպե՞ս... կաց մի տեսնեմ...

Եդ ով ե՞ս դու...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(ժպտալով) Բա դո՞ւ...

ԱՂԱՖԵԳ.—(շշկվելով) Յե՞ս... Յես չեմ...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Վորտեղ կեղտ կա ենտեղ խող.

Այդ լավ դիտե ամեն վոք:

ԱՂԱՖԵԳ.—(հասարակուրյանը) Ա՛յ քեզ հանելուկ: (վարդանու-
վին) Ով ե՞ս դու...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(ժպտալով) Հենց «նա»... Եդ ում համար ես պատ-
րաստել եզ զակուակին...

ԱՂԱՖԵԳ.—(նստում է) Բան չեմ հասկանում, խելքդ չի կտրում...

Ա՛յ... (փախչում է) Աղատեցեք...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(բռնելով նրան) Պապաչա! դու—ցնդվել ե՞ս... Եդ
ո՞ւմն ես սպասում...

ԱՂԱՖԵԳ.—Սաղաթելին:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Պառկած է նա հիվանդ.

Դողացնում է անընդհատ:

Գիշեր ցերեկ դողում է,

Աչնան տերեվի նման:

Յես ընկերն եմ Սաղաթելի

Ու պրիկաչիկ հին որերի...

Հին բերեկամը հա, հա, հա:

Ինչ խիտում ենք կիսում ենք:

Արար աշխարհ, խափում ենք:

Առանց ինձ, նա վոչ մի շաղ

Ձի արել ու չի անի.

Կես ենք անում աշխատանք

Ինչպես հալալ ախպոր պես...

բա՛ս.....

ԱՂԱՖԵԳ.—Ուրեմն... դու... նրա գործակիցն ե՞ս...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(լուրջ) Հասկացիր առանց ավելորդ խոսքերի...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ջա՛ն, Սաղաթել հոգի ջան՛,

Խելքիդ մատաղ ջանե ջան,

Գնանք դեպ տուն վորդի ջան,

Հրես մոտ է... յերկու շաղ:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(կողմ) Ինքն իր վոտով ու ձեռքով

Ընկավ դակարդս մի կուլակ:

ԱՂԱՖԵԳ.—(պարելով պտտում է բեմի շուրջ և յերգում)

Գյուղացու խելք պակաս է

Ու խուղելու լավ վախտ է:

Գործդ լավ տես Աղարեդ

Մորթիր խողերին մեկ-մեկ:

Բեղնյակ սրեղնյակ ես տեղս

Կոմսոմոլը ես ջեքս...

(վարպույր)

ՊԱՏԿԵՐ ՉՈՐՐՈՐԴ

Յերկրորդ պատկերի տեսարանը: Սեղանի մոտ նստած են Աղա-
բեգը և Վարդանովը: Սոնան ծուլորեն վեր է կենում նստած տե-
ղից և հորանցում: Աղաբեգը արագ է խմում: Վարդանովը անկա-
տելի կերպով իր արագը ածում է սեղանի տակ... Բեմի հետեվից
ափաղաղը կանչում է)

ՍՈՆԱ.—(վարդանովին) Ներողություն, դոնադ ջան, արգեն յերկ-
րորդ աքլորն է կանչում, հարկավոր է խողերին, կովերին,
հավերին նայել. յես դնամ մի քիչ քնեմ, առավոտը հար-
կավոր է շուտ վեր կենալ (հորանցելով գնում է)

ԱՂԱՖԵԳ.—Սաղաթել Առաքելովի կենացը, աստված նրան յերկար
կյանք տա. (խմում է)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(բաժակը սեղանի տակը քսվելով) Ձեր կենացը,
Աղարեդ—ցանկանում եմ, վոր տրաքվելով լիկվիդացիա
անեք ձեզ:

ԱՂԱՖԵԳ.—Ե՛հ, վոչ մի ամբուլթյուն ինձ չի ողնի. սովոր եմ...
Իսկ քո խաղեյին՝ Սաղաթել Առաքելովիցը, յես շատ չեոր-
հակալ եմ: Թառլանին նա յե ինձ տվել...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Դա ի՞նչ թառլան է:

ԱՂԱՖԵԳ.—Հոգի ջան! Բա միթե, նա քեզ չի ասել...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Հա՛, թառլանը, հա՛, հա՛, հիշեցի, քո բասրակը—
Թառլանը...

ԱՂԱՖԵԳ.—Են ել ինչպիսի բատրակ... ինչքան եմ աշխատել նրա-
նից... Ձեռն հաշիւի...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Պրոֆսայուղի անդամ ե՞, ըո թառլանը:

ԱՂԱՖԵԳ.—Խե՛, ին՛ ին՛ դրա հետ, պրոֆսայուղի գոնովն ել չես
անցկենա:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ահա՛, յերեմի շատ չաղ աշխատող ե... Բացի նրա-
նից ելի շատ բատրակներ ունե՞ս...

ԱՂԱՖԵԳ.—Իմ թառլանը ամերիկանակի ցեղիցն ա, տարին հետուն
խողովներ ե ծածկում:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Նու, դա ինչ խողովներ են և ինչպես ե ծածկում:

ԱՂԱՖԵԳ.—(Ծիածնելով) Աղյալով... համա ծիծաղելի մարդ ես
հա՛: Զուր չեն նրա պապերն Լոնդոնի վիստափկա ոտերի և
պերվի պրեմյան տվել...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ո՛ւմ պապին...

ԱՂԱՖԵԳ.—Թառլանի:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(կողմ) Խեղճս բան չի կտրում (Աղաբեգ) ինչ
վեստեղավիւ՞ր...

ԱՂԱՖԵԳ.—Խողերի... նրա պապը 20 փութ եր կչուում... խող չեր,
այլ բրանոպոնդ...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Եղպես ուրեմն... թառլանը խող ե:

ԱՂԱՖԵԳ.—Աղնվացեղ, բա դու ինչ յես կարծել:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Իսկ յես... կարծել եմ, վոր հասարակ խող ե:

ԱՂԱՖԵԳ.—(յերգում ե)—

Թառլան աղնվացեղ

Ինձ հետ կլինի ամեն տեղ:

Նա ինձ կտա մեծ ոգուտ,

Վորից կանեմ յեկամուտ:

Իմ ծախսերը լավ գիտե,

Ժամանակին ծածկում ե,

Ամեն ծնելիս ինձ նվեր,

Տալիս ե դյուծին խողեր:

Յեթե չլինեք Սոփեալ,

Բաղը կլինեք իմ կյանքը:

Իսկ հիմի, վոր ծնի

Քչի բաղար մի հարցնի:

Իսկական աշխատող ե

Սիրելի ողնական ե,

Թառլան աղնվացեղ,

Ինձ հետ կլինի ամեն տեղ:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Խմիր, խմիր, խաղեյին, (լցնում ե բաժակը) դեբեր
ներսդ, կաղդուրվիր...

ԱՂԱՖԵԳ.—Հենց, վոր խողերը ծնում են, պահում եմ պատվալում,
վոր վոչ, վոր չտեսնի: Տեսնեն թե չե, ինձանից կլինեն:
Յեթե չլինեք Սաղաթելը—շատ շնորհակալ եմ նրանից—
նրա միջոցով բոլոր խողերս բաղար եմ հանում:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ի՞նչ տեղական իշխանությունը դիտի այդ մասին:

ԱՂԱՖԵԳ.—Յեթե իմանային, նրանք, վաղուց իմ թառլանիս ին-
ձանից կբաժանեյին: Յես նրանց աչքերին թող եմ փչել,
Թե կրտել եմ—Ասել եմ, վոր նրանից ենքան եմ ոգուտ
ստանում, ինչպես կոկորդիլոսից յուղը:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Բա նրանք չեն տեսնում, վոր խողերդ շատանում են:

ԱՂԱՖԵԳ.—Իսկ յես, ջանիկս—մարդկանց ցույց եմ տալիս հասա-
րակ խողերիս: Ասում եմ,—ահա իմ խողերս: Ու վորպեսզի
նալոգս չափեցանեն, նորածին խողերիս, ուղարկում եմ
ծանոթներս մոտ. ծանոթներս, բոլորն ել աղքատ դյու-
ղացիներ են. նրանք նալոգ չեն տալիս: Յեմ վորովհետե
խողերս նրանց մոտ են, յես ել նալոգ չեմ տալիս:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(Ջալալացա՞ծ) Խոսք չկա, շատ լավ ես խորհրդային
կարգերին հարմարվում... կուլուրի շուն...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ինչ՞...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(կեղծ ծիծաղով) Հենց այնպես... խմենք Աղաբեգ
Հարությունով, խմիր կաղդուրվիր, վոր ել ավելի բացվես:
Աղաբեգ ուրեմն վոչ վոր վոչինչ չգիտե...

ԱՂԱՖԵԳ.—(Հանգստացած իմում ե) Ով ել իմանում ե, նա ել
լուում ե. վորովհետե, ինքն ել դրանից մի ոգուտ ե ստա-
նում: Ինձ բարեգործի տեղ են դնում...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ա՛յ հիմարներ...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ովքե՞ր...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Յես իմ և Սաղաթելի մասին եմ ասում, հիմարներ
ենք, վոր մենք ել եղպես դործ չենք բացում: Խմենք! Աղա-
բեգ, բացվիր հարվածային կարգով և խոսիր սրտանց, ան-
կեղծ: Քեզ լսողի հոգում կասես արջեր են ման գալիս.
Կյանքումս մի անգամ եմ կուլակի հետ սրտանց խոսում...

ԱՂԱՅԵՑ.—«Կուլալ»... Այդ խոսքն էլ մի ասի: Այսպես դեմ դիմաց նստած, մենք չպիտի աղբյուրի խոսքեր ասենք...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ինչ է, դու բատրակներ չունես:

ԱՂԱՅԵՑ.—Բատրակներ չատ ունեմ. չորսն Գրիգորը, խուլ Խաչիկը, Նարգիզը, Թաթումը և մեկ էլ չորսն Սաքոն: Այ բոլորը... Սրանց մտիկ տալը ավելի հեշտ է, քան խոզերիս. նույնիսկ պրոֆսոյուզնիկներին են դավաճանում: Մեկն է մի քաղցր խոսք ասես, մյուսի գլուխը շոյես, պրազներինքնին էլ մի-մի պաղարկա տուր և դործը գլուխ կզա: Ուրիշի տնտեսության վրա թքել էլ չեն ուզում, բայց ինձ մոտ աշխատում են վաղ առավոտից մինչև ուշ դիշերը:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Կոյսոզի հետ վոնց են. շատ է քեզ կոյսոզը նեղացնում. հա՞...

ԱՂԱՅԵՑ.—(տխուր) Ենքան էլ հեշտ չի մեզ «լիկվիդացիա» անել, ինչպես նրանք են մտածում:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Կանեն, լիկվիդացիա կանեն, ինչ՞ կարող ես անել...:

ԱՂԱՅԵՑ.—Մենք ինքներս մեզ լիկվիդացիա, կանենք:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Աղետացիա կանես, վոր անասուններին մորթեն:

ԱՂԱՅԵՑ.—Խի՛ խի՛ խի՛, ամեն ինչ արել եմ, սիրելիս... ճիշտ է շատերը տատանվում են, բայց շատերն էլ արդեն մորթել են: Միամիտ կաց սիրելիս, ամեն միջոց ձեռք կառնենք, վոր անասուններին մորթել տանք, խողովներն էլ հետը:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ինչպես, խողովներն է՞լ...

ԱՂԱՅԵՑ.—Նրանց էլ, սիրելիս, նրանց էլ. առաջ դուղացիք ինձ չհավատացին, իսկ յերբ տեսան, վոր յես էլ եմ դանակ վերցնում—նրանք էլ սկսեցին մորթել:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Այդպես! շատ լավ ես դուղացիներին խաբում, աշխարհ լավող—անիծվ... (ձեռքերով քերամը ծածկում և սկսում ծիծաղել) դե, բոլորն էլ ուշուց կտային, վոր իմանային կոյսոզ քանդել Դա աշխատում:

ԱՂԱՅԵՑ.—Յեվ տալիս են սիրելիս, հոգուս վրա հաջում են, այդ վտարորդիկ չուն—չան վորդիները վոչինչ, վոչինչ, թող ուշուց տան—մենք մերը կանենք: Իսկ ուշուց տալով, նրանք վոչ ողբալ կանեն, վոչ էլ վնաս... (Բեմի հետևից լսվում է Թաթումի զվիի ձայնը) Թաթումը յերգում է «Մտքերս խառն են և այլն: Ներս է մտնում ամ-

բողջովին ցեխոտված Սաղաթելը և կանգնում դռների մեջ:)

ԱՂԱՅԵՑ.—Աստված իմ! Ո՞վ ես դու:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Թու! չի էլ ճանանչում: Ինչու չդիմավորեցիր աշխատի. նամակս չեմ ստացել ինչ է:

ԱՂԱՅԵՑ.—(Կուչ գալով) Ինչպես չե, սիրելի Սաղաթել... Հիվանդ, հիվանդ յեկել ես, պառկելի մինչև առողջանալը... (Վարդանովը զգաստ վեր է կենում)

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Շնորհակալ եմ, եղ վորտեղ՞ պառկելի, կանալում, ցեխի միջին:

ԱՂԱՅԵՑ.—Ինչ՞ կանալ. վեր ես ընկել ինչ է. թուլությունից, թե վորտեղ սլկվեց: Մեղ մոտ ցեխ է, անձրև... (Խանում է նրա պալտոն) իսկ յես պամոշնիկի հետ ամեն ինչի մասին խոսել եմ:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ինչ՞ պամոշնիկ...

ԱՂԱՅԵՑ.—Այ՛, եստեղ կանդնած է, քեզ ա մտիկ անում. մենք արդեն նրա հետ խորհուրդ ենք արել...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(Գլխի ընկնելով) Ահա թե ինչ... քաղաքացի եղ դու էլ յեր վզակոթիս տվողը...

(պառկա: Բեմի հետևից Թաթումի յերգը. հետզհետե մոտենում ե... Աղաթեղ գայլուքից կուչ է գալիս, վարդանու վին նայում է կատաղած հայացքով, Սաղաթելը դանդաղ առաջ գալով բռնեցք սեղմելով մոտենում է վարդանու վին:)

ԱՂԱՅԵՑ.—(Չանազան ձայներ հանելով մոտենում է վարդանու վին) Բերեղանիկ!

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ա՛, ա ա՛.

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(յերկուսի ուժից բռնելով) դուք բանտարկված եք... վնասատու չներ...

ԱՂԱՅԵՑ.—(Դուրս պրծնելով, լույսը հանգցնում է. մթնոլորտ մեջ կռվում են: Աղաթեղը բաց է անում դուռը և գոռում:) Թաթո՞ւ... Թաթո՞ւ, մեկ եստեղ... զողեր, զողեր... (մտնում է Թաթումը. մթնում շարունակվում է կռվը:)

ԱՂԱՅԵՑ.—Ես ա՛ տես, տես նրա չորերը:

ԹԱԹՈՍ.—(ծուլ հորանջելով) Սրանցից վորի՞ն...

ԱՂԱՅԵՑ.—Վորն, վոր կաշվի պինջակով ա:

ԹԱԹՈՍ.—Ես սհաթիս, սպասիր չվիս պահեմ...

ԱՂԱՖԵԳ.—Դե շուտ Թաթոս ջան, թե չե իմ ղոնադին փառանի...

ԹԱԹՈՍ.—Ես ա... ձեն մի հանի... վորտեղ ա... ահա (մթուքյան մեջ լավում ե մի նիչ, կռիվը վերջանում ե)

ԹԱԹՈՍ.—Սմենամութ տեղն եր...

ԱՂԱՖԵԳ.—(Վառում ե լամպը, հարբած Թաթոսը շոքորալով բարձրացնում ե շվին, Սաղաթեյը դժվարությամբ վեր ե կենում. վարդանովը ուշագնաց պառկել ե հատակին:)

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Թո՛ւ, հողիս դուրս յեկալ... կտեսս յերկաթից լինի... վորտեղից ե սրանց ենքան ուժ, յերբ մսի կրկիւս ե:

ԱՂԱՖԵԳ.—(Կատաղած նայում ե վարդանովին և մտնեմում ե Թաթոսինց Թաթոս, իմ աղատարարս. Թաթոս, բա ես վո՞նց յեղալ վոր իմ ղոնադս քեզ եր մնացել ծածկելի:

ԹԱԹՈՍ.—Սատանան տանի... արի ու ջոկի դրանց:

ԱՂԱՖԵԳ.—Հարբած յես յեղել Թաթոս, հարբած, վոչինչ մեր սխալը ուղղել ենք... քեզը բռնված ե... (մտնեմալով վարդանովին վրա, պատռում ե նրա շոքերը... նայում ե գրպանները և հանում նրա դոկումենտները) ահա, ահա նրբանք (վագում ե դեպի լույսը և կարդում դոկումենտները) հենց այդպես ե: Գաղաքի բանվոր ե... վարդանով... ուղարկված ե կոոպերատիվից... (նայում ե մյուս քղթերը) սա ինչ է՞... ինտրուկցիա... անասուններին կանտրակտացիա անելու համար... Թող կորչի: (նորից դնում ե. Թաթոսին) տար սրան դետը դցի իր ինտրուկցիայովը (դոկումենտները բարձր պահելով) Ահա նա—լիկվիդացիան իմ ձեռքումն ե: Սրանով կոոպերատիվի միջոցով մեր ձեռքը կընկնի բոլոր մասցուն (դոկումենտները տալով Սաղաթեյին) Առ Սաղաթեյ: Գնա ես մինուտիս մեր կոոպերատիվի վարիչի մոտ, ասա, վոր դու յես քաղաքի բրիգադիւր վարդանովը:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ինչպե՞ս...

ԱՂԱՖԵԳ.—Ասա, վոր հրաման ես բերել կենտրոնից, վոր անասուններին կանտրակտացիա չանեն, այլ բոլորին ել մորթեն...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Դե դեռ տուր (վերցնում ե դոկումենտները և դնում ե գրպանը:)

ԱՂԱՖԵԳ.—Դե շտապ վաղիր նրա մոտ... քիչերը նա ափէքի հիմար ե և վոչինչ չի հասկանա:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Գնամ... (շտապ հագնվում ե և գնում. արագա)

ԱՂԱՖԵԳ.—(Ճակատի քրտիկը սրբելով. խաչակնում ե) Փառք քեզ հրաշագործ արքայից արքա... աղատվեցինք... Այժմս ել ուրիշ վտանգ չկա, շուտ բոլորի խոգերը ձեռքս գցեմ... իսկ հետո, Թաթոս ջան, կճղենք քեզ հետ, վոչ մի բրիգադիւր չի ճարի մեզ (պատից հանում ե դանակը) դե յես գնամ մնացածներին ել մորթեմ, իսկ դու սրա վրէյք քար կախի և դցի գետը, վոր ջրի յերեսը դուրս չգա: (վարդանովը շարժվում ե) Ա՛յ ա՛յ Թաթոս, ուշքի ա գալիս, խեղդի, խեղդի եղ սաղայեղին:

ԹԱԹՈՍ.—(Սկզբից գլխի չի ընկնում, հետո ընկնում ե վարդանովի վրա և ցնցում նրան, ձեկացնելով վոր իբր քե խեղդում ե) քաղաքացի այդ ինչ ե, դու սատկել ես, համա վոտներդ չարժում է՞ս... Այ քեզ, այ, քեզ:

ԱՂԱՖԵԳ.—Այդպես, այդպես, առանց խոսքի վերջացրու դրա հաշիվը:

ԹԱԹՈՍ.—Նրա հաշվին առանց են ել վերջացած ե— դա ել նրա վերջին դպրոտալն եր... Դու գնա Աղաթեղ աղա, գնա մնացածներին մորթի իսկ յես տանեմ սրան դետը դցեմ:

ԱՂԱՖԵԳ.—Չմոռանաս վրէյք քար կապել, թե չե ջրի յերես դուրս կգա (գնում ե):

ԹԱԹՈՍ.—(մտնեմալով վարդանովին) Չարթներ քեռի. ամոթ ու վորոշեցի քեզ ուշքի բերել, ինչքի յեկա:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(կամաց-կամաց ուշքի գալով) Ահա թե ի՞նչ... իսկ ով էս՞...

ԹԱԹՈՍ.—Տեղացի. չքավոր... սպրում եմ միշտ կարիքի մեջ, վորը ինձ հետեւում ե իմ չվաքիս պես:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Դու ես կուլակի մոտ բատրակ ես՞ (Թաթոս լսում ե.) Ասա մի վախենա... նրա խոգերը թագցնում ես հա՞... (Թաթոսը վախեմալով հետ հետ ե գնում, վարդանովը մտնեմում ե նրան և ձեռքը դնում ուսին) դե ասա. Յերեմի վախում ես, վոր քեզ դրա համար դատի կտա՞ն: Մեր իշխանությունը հիմա բանվրա—գյուղացիական ե... Ժամանակին քեզ կազատենք պարագիտի ճանկերից (պառագա:)

ԹԱԹՈՍ.—(կիսավախեցած) Յեթե չես խաբում... լավ կասեմ: Ներա վեց խոգերը ինձ մոտ եմ պահում. յոթ յերրորդն ել ինձ

Նազրադ ե տվել: Կերն ինքն ե տալիս... Ամեն ամիս ել ինձ
փող ե տալիս:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ա՛, ա՛, և դու սուս ես անում հիմարի գլուխ:

ԹԱԹՈՍ.—Սուս եմ անում, բա ինչ անեմ. ասում ե յեթե գործը բաց
անես, մեզ յերկուսին ել պատին դեմ կանեն ու լիկվիդա-
ցիա....

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(ծիծաղելով) Հա՛, հա՛, հա՛, այ քեզ ծիծաղ, հա՛
հա՛, հա... Իսկ դու պետք եր թքելիր նրա անամոթ յերե-
սին. ստում են եղ աշխարհը խախող չները... նրան լիկ-
վիդացիա կանեն, իսկ քեզ կոլխող մտնել ե պետք, նրա
խոզերն ել հետո տար միացրու կոլխողի խոզերին:

ԹԱԹՈՍ.—(անշարժ կանգնած. պառկա. բռնում ե վարդանովի
ձեռքը և սեղմում)
ընկեր... գործարանից մեր յեղբայրությունը այդպես ե՞...
որենքով:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Բա քո խելքովդ ինչպես ե՞...

ԹԱԹՈՍ.—(Նարից սեղմում ե նրա ձեռքը) Շատ չնորհակալ եմ ըն-
կեր... Գլխումս խելք գրիր... Անդխտակից ենք... Որենքի
խերն ու շառը չենք ջոկում:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ստորով մի լինիր... հենց, վոր կոլխող մտնես, իս-
կույն գիտակից կդառնաս... Առ առաջմա կարդա... (ձեռ-
քը տանում ե գրպանը և վախեցած շփոթվում ե) Այս ի՞նչ
ե (գրպանները փնտռում ե) վորտեղ են գոկումենտներս:

ԹԱԹՈՍ.—Հենց ես սհաթիս թույրին...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ուլբեր...

ԹԱԹՈՍ.—Են հաստավիղը, վոր քեզ հետ կովում եր:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Բա ինչ ես ձենդ փորդ դցել դժբո՛ւ վորտեղ ե նա:

ԹԱԹՈՍ.—Կոոպերատիվի վարիչի մոտ. Աղաբեզը եղպես հրա-
մայեց:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(ցրված) Ախ դո՛ւ հիմար գլուխ... կոոպերատիվը
վորտեղ ե՞...

ԹԱԹՈՍ.—Շուսեյի մոտ... դուրս դաս թե չե վաղիր գյուղամեջը.
աջ կողմդ ջրհորն ե, իսկ դեմացը կոոպերատիվի վարիչն
ե ապրում (վարդանով վագում ե դեպի դուռը:) (Թաթոսը
մեմակ) Սպասիր Աղաբեզ աղա քեզպես պարագլուխ ենպես
մի խող շանց տամ, վոր քո թաուանիցը յերեք անգամ

հաստ լինի... լիկվիդացիա... կանեմ! (վերցնում ե շփե
եկագելով յերգում:)

Գլուխս ել մութ չե ու խառն

Այժմս սիրելի յե ինձ այս աշխարհ

Մարոյից լավ Մարոյից սիրուն

Ձկա այս—արար աշխարհում:

(գնում ե. բեմի յետեվից լավում ե նրա նվագի ձայնը:)

(վարագույր)

ՊԱՏԿԵՐ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Սեդրակ Նազարյանի խրեիքը. վաղ տապալտ ե Նազարյանը—
Քնած ե անկողնում

(Բնի մեջ) Բողի 50 կիլո... ողեկուրն 16 ֆլակոն... կենդանից դե-
րեկտիվ... ներդրություն ա... ե՛ր ով անդամ չի թող չը խճկվի...
(պատուհանը քակում են) Ասում եմ միք խցկվի... (ավելի ուժեղ
քակում են պատուհանը. Նազարյանն աչքերը բաց ե անում) Սա ինչ
ա՞... Ով ա խցկվում (աչքերը տրորելով) Էսոր ապրանք չենք բաց
թողնում, վխաղձոյ եմ... (չորս կողմ նայելով) Վխաղձոյ եմ... եղ
ախ՞ եղաեղ...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(դռան հետեվից) Բաց արա չուտ!

ՆԱԶԱՐԵԱՆ.—(հեգնելով) Շո՛ւտ... արան տեսեք... համ գիչեր,
համ ցերեկը հանգիստ չունենք, տանջվում ենք ձեր ձեռ-
քին... ապառոզնե՛ր... իմ արյունս դուք ոտտոցիք... դեռ

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Դե չուտ առանց խոսքի, բաց արա:

հետ:

ՆԱԶԱՐԵԱՆ.—(հեգնելով ձեռքին նստում ե) վոնց թե չուտ... ա-
ռանց խոսքի... ո՞վ եմ, կոոպերատիվի վարի՞չ թե խող
պոչ... Ձեզ հուպ կտամ (պառկա. դռան հետեվում լուռ-
բյուն: Նազարյանը շուտ ե գալիս մյուս կողքին վերմակը
գլխին փաշելով.)

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ասում եմ բաց արա, բրիզադիր... քաղաքից:

ՆԱԶԱՐԵԱՆ.—(արագ վեր թռչելով, նստում ե շքնած հետո վագում
ե դեպի դուռը) կենտրոնի՞ց...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Հա՛, հա՛, չուտ արա!

ՆԱԶԱՐԵԱՆ.—Ես բողբոջի... (բաց ե անում. մտնում ե Սաղա-
թելը)

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ես ինչ ե, ձեզ մոտ վոչ մի կարգ չկա:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(շապիկ վառարկելով. կտրատվում է) Գիշերվա կեսին ի՞նչ կարգ կարող ե լինել:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Լավ տես արդեն առավոտ ե:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Ներեցեք, նազրուդկաս շատ ե, դրանից ե, վոր ես—քան պինդ քնել եյի խե', խե', խե,

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Լավ, լավ գլուխս մի ցավացնի, ահա քեզ մանդատ:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(Արագ վերցնում է մանդատը, մերմերալով նայում է մանդատին) «Տրվում ե սուշնը...» այդպես (շրջում է սենյակում) Ներողություն, նստեցեք (վերցնում է աքոսիս և առաջարկում նրան, սկսում է սենյակը կարգի գցել): Մեր դործն ե ցիրկուլյարներ և հաշիվներ, զահլաս տարել ե... Ներողություն, վոր սպիտակեղեններովս եմ: (Ման գալով հագնվում է) Գուցե կհամարեք սամավար դեց՞ել, նոր ծնած խողովներից մեկին մորթ... (զապելով իրան) Այսինքն յես վոչ մի... նուշնիսկ մատով չեմ դիպել ել ուր թե մորթեմ... Յիրկուլյերներով ենք դեկավարվում... խողը մինչեւ 3 տարեկան մորթե՞ն... Ձե, չե! Մեզանում խիստ ե...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Հարկավոր չի, ժամանակ չունեմ... Յես հրաման ունեմ Յենտրոսայուղից...

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(Զինվորականի պես պատիվ ե բռնում) լսում եմ!

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Պետք ե մեծ քանակությամբ խողեր մորթել...

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Վորքո՞ն կհամարեք...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ինչքան շատ ենք լավ, բայց միայն շուտ... մինչեւ ժամի 12-ը պետք ե պատրաստ լինեն:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Ես սհաթիս, իսկ խողուկներին...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Անխտիր!

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Ուրեմն հին ցիրկուլյարները և յեվս...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Մի ցիրկուլյար կա հիմի—անխտիր մորթել. բոլոր անասուններին:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Ես բոպեյիս... (վազում է դեպի դուռը և գոռում)
Միսա՛կ, Միսա՛կ.

ՁԱՅՆ ԲԵՄԻ ՀԵՏԵՎԻՑ.—Ի՞նչ ե...

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Շատապ կարգով, վաղի բոլոր տները և ասա, վոր կենտրոնից հրաման կա, վոր խողերին մորթեն և տան կոպերատիվին:

ՁԱՅՆ.—Խողուկներին ե՞լ...

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Խողուկներին ել: Շուտ 100% ցիրկուլյարը անց կացրու: Մոցսորեն վնասվանի ա ով շատ մորթի—պրեմյա կստանա—մի բոթուկի արագ և մի կտոր սապոն. զները բարձրացել են. դե շուտ! Հարվածային կարգով:

ՁԱՅՆ.—Գնում եմ, զնում, սպասիր տրեխներին թեկերը կապեմ:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Շուտ առանց տրեխի ել կարող ես յուր գնալ... հարվածային խողի շանց տուր:

ՁԱՅՆ.—Գնում եմ:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Լողեր... Մաքսիմալի տեմպեր են հարկավոր, իսկ սրանք խանդարում են: Այսպիսի գործի համար յես ամեն ինչ կանեմ (ուղիղ կանգնելով Սաղաթելի դիմացը)

Ձեկուցում եմ, կենտրոնի ցիրկուլյարը շտապ կարգով պատրաստ կլինի:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Գո՞վում եմ... Այսքան տարի սպեկուլյացիայով... թո՛ւ, կոպերացիայում աշխատել եմ, բայց այսպիսի արագ աշխատանք չեմ տեսել:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Դեռ ավելի ե լինում... լսել ե՞ք մաքսիմալի տեմպ, մի սեկունտում (յերգում է):

Յիրկուլյարը ստանում եմ

Մի մինուտում կատարում եմ

կատարում եմ հրամանը

Կոպերատիվի կենտրոնի:

Ամեն ինչ տեղն ե կարգին,

Մաշինի պես ե, սարքին

կտամ սպրաւկա ամենքին

Ամեն մեկին առանձին:

Ապագարտն եմ վոնց, վոր մաշին

Դիսցիպլինան խախտող չկա

Պետ պլանից հետ չի մնա

Պլաններն իմ հարվածային:

Հաշիվներս ուղիղ ճիշտ ե

Պլանիս պես, սարքին, չիկ ե,

Ու դործերս կարգի կնկնեն:

Թիվը, թվին կավելացնեմ,

Ակտիվի մեջ ակտիվիստ եմ

կոռպերատիվի լավ վարիչ եմ

Ամբողջ Խորհրդային միությունում

իմ նմանը հեշ չի ճարվում:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(կեղծ հրեմվանիսով) Հիանալի յե, հողիս ուրախ ե:
Կարծես աշխատում ենք նրա համար, վոր մենակ հաշիվ
տանք, նույնիսկ լացս դալիս ա:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(տոնակալն) Ե՛ր Է՛ր, ինձ նման աշխատող իսկի չկա
... Հետո յես ձեզ բոլորը կահատատեմ, իսկ այժմս խըն-
դրում եմ, ձեր թուլլատրությունը, դուրս դալու մի բա-
ցատրական ճառով և բարձրացնելու մասսայի ենտուղիագ-
մը: բացատրել անասուններ մորթելու մասին, վորովհետե
բոլորի չեն ուղենա մորթել... Մեր ժողովուրդը տգետ է,
ցիրկուլյարներ չի կարդում...

(Ներս են մտնում, Յեղտան քաջին, Մարոն և Սարգիսը):

ՅԵՂՍԱՆ ԲԱԶԻ.—Ահա նա! Ամբողջ դուռը վտառի յես հայնել, իսկ
դու քեֆ ես անո՞ւմ... Դու ի՞նչ իրավունք ունես եղպես
հրամաններ տալու սատանի ճուռ!... (բռնում է նրա ունիքը
և բախախարում)

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Սպասիր, սպասիր, գծվել էս ինչ ե՞ր յախաս բաց
թող (ձեռքերը կրծքին խփելով) Յես ո՞վ եմ, հա՛, ո՞վ եմ
յես:

ՅԵՂՍԱՆ.—Խողի ճուռ, դժբո, սատկած խող:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Ի՛նչ: Ձեզ բոլորիդ կվոճնացնեմ համաձայն կենտ-
րոնի լրիվ կարգադրության... Տեմպերը պակասեցնե՞լ...
Սոցրեկոնստրուկցիան չանցկացնե՞լ. Այո, ըստ մասին,
յես մի դիմում կգրեմ Սայուզմյասին...

ՅԵՂՍԱՆ.—Դեր, վախեցող չկա... Գյուլխորհրդի վորոշումը
քեզ համար խաղալիք է, ինչ ա՞. կոնտր յես դնում... բեղ-
նյակները և միջակները կոլխող են մտնում, սեքմացուն
համաձայնացնում, իսկ սա անասունների մորթելու հրա-
ման է տալիս:

ՄԱՐՈ.—Կուլակի աղենտ է:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Թո՛ւ, մեկը-թե մորթեր, մեկելը, մի մորթեր. մեկը
թե սաղ-սաղ ծախիր, մյուսը չե... Ամեն ոք դանակը ձեռն
ես վերցնում ու ելի տեղն ես դնում:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Բոլորին ել մորթիր:

ՅԵՂՍԱՆ.—Կմորթես, մենք ել քեզ կոլխող չենք ընդունի:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ձեզանից վորն ե՞ր վլաստը...

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Յես կենտրոնի ներկայացուցիչն եմ:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(ցույց տալով Սաղաթելին) Ամենաբարձր վլաստը:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ընկերներ! չեք մտնում բանվոր դատակարգի դուռ-
թյունը- բանվորները քաղաքում մուկ են ուտում, գորտե-
րը տալոնով են ստանում:

ՅԵՂՍԱՆ.—Սուտ ե! Ձեմ հավատում: (Սարգսին) ինչպես դուռ-
խորհրդի անդամ, ասում եմ, վոր անասուններիդ չմոր-
թես:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Մորթիր, Սարգիս!

ՅԵՂՍԱՆ.—Չմորթես!

ՄԱՂԱԹԵԼ.—Մորթիր!

ՄԱՐՈ.—Չմորթես!

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(հրելով նրանց) Բավական է, յես իմ գլխուս ունեմ,
իմ սեփական խելքը, կեսը կմորթեմ և ազ կդնեմ, կեսն
ել կոլխողին կտամ: Մնաք բարով, իրար միս կերեք (զը-
նում է:)

(հեմիհեմ մտնում է վարդանովը, Սաղաթելը նաև տեսնելով առ-
նկատի հեռանում է:)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Վորտեղ է կոռպերատիվի վարիչը:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Մենք այտեղ ենք... Ի՛նչ է հարկավոր:

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Յես Բազվից, բրիգադիր եմ. իմ գոկումենտնե-
րով այտեղ է յեկել մի սպեկուլյանտ!... Յեղել ե՞ր նա ձեզ
մոտ:

(Բոլորը զարմանից քերականները բաց են արել)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Պատասխանիր, հարվածային կարգով:

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(շփոթվելով) Ինչպե՞ս, ինչպե՞ս թե սպեկուլյանտ!
դոկումենտները! (չորս կողմ նայելով:) բա ուր ե՞ր նա...

ՅԵՂՍԱՆ.—(նազարովին) Ե՛ր մեր տղա, սպեկուլյանտի ճանկն ես
ընկե՞լ...

ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(սեղանի վրայից վերցնելով դոկումենտները. շը-
փոքված.) Դոկումենտները, դոկումենտները (ուզում է
կարդալ:)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(խելով նրա ձեռքից) Իմա է (դնում է գրպանը)

դու կոռպերատոր չես, այլ ուտիլ-սիրյո: (յերգում է)
Խոսք չկա, վոր դու ընկեր
Բյուրոկրատ ես անտարբեր

ՅԵՂՍՍԱՆ.—Այ Նազարով, դու Նազարով
 Խելք թուցրել ես Նազարով:
 ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Կատարում եմ կենտրոնի պլանը
 Ցնդված չեմ յես, ներողություն:
 ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Չստուգեցիր, չմտածեցիր
 Ու անցնողին հավատացիր:
 ՄԱՐՈ.—Կուլակի հետ վերցրիր դանակ,
 Կոլխոզ քանդել ուղեցիր համբալ:
 ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Իմ սխալը, շտապ կարգին
 Կուղղեմ ինչպես հարվածային:
 ՄԱՐՈ.—Ել հերեք ե սրանով դբաղվենք
 Կուլակին պատժելու պատրաստվենք:
 ՅԵՂՍՍԱՆ.—(Վարդանովին) Դու կխոսես կոլխոզի մասին,
 Վոր չմորթեն են խողերին:
 ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—Սպասեցեք ներողություն
 Սխալներն արեք թողություն:
 ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Կուլակի դռան մոտից
 Են սպեկուլյանտի հետեւից:
 ԲՈՂՈՐԸ.—(Նազարյանին) Իսկ քեզ, վորպես ուտիլիտյո
 Կմաքրենք մենք շատ շուտով
 Դե հավաքվենք ժողովի
 Ու չխոսենք անտեղի (գնում են: պառզա)
 ՆԱԶԱՐՅԱՆ.—(Ելում է) Յես ո՞վ եմ (մրբ-մրբում է) Ուտիլ—սիր-
 յո... Հարվածային կարգով...

(Վարդանովը)

ՊԱՏԿԵՐ ՎԵՑԵՐՈՐԴ.

Աղաքեգի խրհիքը. բեմի հետեւից լսվում է Թաք-ուսի յերգի
 ձայնը, Աղաքեգը նայում է պատուհանից:

ԱՂԱԲԵԳ.—(պատուհանից) Թաթո՞ս! այ Թաթո՞ս:
 ԹԱԹՈՍ.—(պատուհանի մոտ դրսից) Բարով, ինչ ա՞:
 ԱՂԱԲԵԳ.—Արի ներս:
 ԹԱԹՈՍ.—Կարելի ա (մտնում է պատուհանից)
 ԱՂԱԲԵԳ.—Ի՞նչ արիր են մեռածին, զավուդից յեկողին:
 ԹԱԹՈՍ.—(յերգում է) Ինչ վոր արի նրա հետ
 Իրանից լավ չեր լինի

Ու վարվեցի նրա հետ
 Քեքիդ ուղածիդ նման:
 ԱՂԱԲԵԳ.—Բացադրի հասկանալի
 Վոր լինի ուրախալի:
 ԹԱԹՈՍ.—Հենց, վոր տարա դեակը
 Սառը ջրում թաղելու
 Իրեղադիրն առաջ ցցվեց
 Ու մի լավ ինձ դնգստեց:
 ԱՂԱԲԵԳ.—Միթե՞ նրան դու բաց թողիր
 ԹԱԹՈՍ.—Սիրելիս հլա սպասիր,
 Իրա հերթին կիմանաս.
 Տարավ բերավ պարզապես
 Վզակոթիս, այ ես պես:
 (խփում է Աղաքեգի վզակոթին) Ստացիր հարվածային կարգով
 (Աղաքեգը ուշագնաց վեր է ընկնում) Ուշքը գնա՞ց... (նայում է իր
 բռունցքին) դուրս է դալիս, վոր կուլակին, հարկավոր է կուլակով
 վերջացնել (կռաւնալով) Աղաքեգ աղա, վեր կաց, հանաք արի,
 զարթնիր, մենք հլա քեզ լիկվիդացիա ենք անելու (ցնցում է նրա
 ուսերը) Ե՛, հիմա կուլակները շուտ են ուշագնաց լինում: Սպա-
 սիր, հիմա յես քեզ ուշքի կբերեմ: (մի աման ջուր է բերում և
 սկսում փչել նրա վրա) Վոչ մի ուշադրություն իմ մայրական դուր-
 դուրանքին (վտից քաշելով) Ե՛յ, Աղաքեգ, զարթնիր—լիկվիդա-
 ցիա. և լիկվիդացիան ել չի ոգնում (ցողունով խոտուտ է տալիս նրա
 քիքը, Աղաքեգը փռշտում է և ուշքի գալիս:) Յես հլա բոլորը չա-
 սեցի քեզ, Աղաքեգ, համա դու շուտ պառկեցիր... հա, վորտեղ
 կտրեցի պատմությունս...
 ԱՂԱԲԵԳ.—Եդ ինչ ա՞, դու կուլել ե՞ս ուզում:
 ԹԱԹՈՍ.—Չե, հենց ենպես, յես որինակ բերի:
 ԱՂԱԲԵԳ.—Իմ արած բարությանս փոխաբե՞ն...
 ԹԱԹՈՍ.—(զննելով իր բռունցքը) Դու ինքդ ես սովրեցրել ինձ Ա-
 ղաքեգ, բռունցքով դուրս ջարդել... Չե, վոր յես որի-
 նակ բերի, բռունցքս ծանր է, դարդ ու բալտ ա ինձ հա-
 մար, ում մի պուճուր կպցնում ես, մեկել տեսես, ուշքը
 դնաց:
 ԱՂԱԲԵԳ.—Ի՞նչ արիր բրեղադիրին, պատմիր:
 (Այլալված մտնում է Սաղաքեղը)
 ԱՂԱԲԵԳ.—Ինչ ա՞, եդ ինչ է պատահել:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Բրիգադները սաղ է, կորանք, բասդրել, բասդրել են անելու մեզ (հավաքում ե իրերը իր չամառանում):

ԱՂԱԲԵԳ.—(Թաքոսին) Թոթոս, գետում խեղդեցի՞ր (ուզում ե հարձակվել նրա վրա)

ԹԱԹՈՍ.—Պատահում է, վոր մեռածը հարություն ե առնում:

ԱՂԱԲԵԳ.—Պատահում է:

ԹԱԹՈՍ.—Բրիգադները սատանի նման են (համոզեցուցիչ տա-
նով) Յեթե յես քո թառլանիդ եղպես չարչարեյի, նա հի-
մա յերեք անգամ սատկել եր:

ԱՂԱԲԵԳ.—Թառլանի՞ն, իմ թառլանին, լեզուդ պապանձվի հա՛,

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Եդ ինչ է՞, դուք ուզում եք, վոր մեր արյունը ծծեն,
մեռնելը մտնելդ եք զցել, չուտ փախչենք:

ԱՂԱԲԵԳ.—(վազելով դեպի դուռը գոռում ե) Ավանես, հեյ Ավա-
նես, կարծիր ձին թամբիր... սեվուկն ել... չուտ:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Լավ ձիեր ե՞ն... կհասցեն տեղը...

ԹԱԹՈՍ.—Ո՛ր ո՛ր, Աղաբեգ աղի ձիերն կրակ են կրակ- գյուլուլտն
ել հետեվից չի հասնի:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(հանում ե ատրճանակը և լցնում) կկրակեմ, թե ար-
դարի և թե մեղավորի վրա Աղաբեգ դու ել վերցրու ատր-
ճանակ: (մտնում ե Սոնան):

ՍՈՆԱ.—Եդ վորտեղ եք պատրաստվում: Փախչումեք հա՛...

ԱՂԱԲԵԳ.—Կորիր սատանի ծոցը, մի ընկնիր վտանքիս պակ
(Շտապ հագնվելով) վորտեղ ե իմ ատրճանակը (վերց-
նում ե ատրճանակը և պահում ե ծոցում):

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Այնտեղ, գյուղամիջում, այնպիսի աղմուկ են բարձ-
րացրել, կարծես աղվես և հավարուն մտել... Շուներ ախ-
րոջ չի ճանաչում, հագիվ կարողացա ծղկվել:

ՍՈՆԱ.—(Սաղաթելին) Ի՞նչ են անում ենտեղ:

(Սաղաթելը բացատրում ե նրան շարժ ու ձեվելով):

ԱՂԱԲԵԳ.—Բա թառլանս... թառլանիս ձիու վրա նստեցնել չի լի-
նի...

ԹԱԹՈՍ.—Կջարդի ձիու մեջքը:

ԱՂԱԲԵԳ.—Նրանք կվերցնեն իմ թառլանիս, կոխող կտանեն...
Չեմ տա... նա իմն ե... իմը... իմ արյունս... Չեմ տա
(վերցնում ե դանակը) Յես ինքս, ինքս իմ սեփական ձեռ-
ներով իմ թառլանին կմորթեմ... (ուզում ե գնալ):

ԹԱԹՈՍ.—(բռնում ե նրա ձեռքը): Աղաբեգ! գժվել ես ինչ ա՞: Եդ-

պիսի գոմեշին կմորթե՞ն... բա ել յես ինչացու յեմ... Յես
քո թառլանիդ մի ենպիսի տեղ թաղցնեմ, վոր բրիգադեր
չե, սատանան ել չի գտնի:

ԱՂԱԲԵԳ.—(Առաջ գալով): Թաթոս ջան! (բնկնում ե նրա վտանե-
րը աղաչում): Աղատիր նրան իմ թառլանիս (լաց ե լի-
նում) հողիս մարմնիցս հանում են:

ԹԱԹՈՍ.—(բարձրացնելով Աղաբեգին): Դու վեր կաց, Աղաբեգ
աղա.—քո թառլանին յես կտանեմ ինձ մոտ, իսկ դիչերվա
կեսին ժամը 12-ին, դու կգաս ինձ մոտ ամբարը, կբարձ-
րացնենք ձիուն և կտանես թառլանիդ, վորտեղ քե՞ֆդ կու-
ղի. կպահեմ մեշոկում հասկացա՞ր:

ՍԱՂԱԹԵԼ.—(պատուհանի մոտից): Դալիս են, դեպի մեր տունը:
Ում կյանքը թանգ ե թող աղատվի:

ՉԱՅՆ.—Ձիանք պատրաստ են:

ԱՂԱԲԵԳ.—Գիշերը ժամը 12-ին կգամ, իսկ հիմա դեպի անտառը
(վազելով գնում ե):

ՍԱՂԱԹԵԼ.—Ե՛ր, Սոնա ջան, աղոթիր մեզ համար, վոր ինձ
աղատի իմ ձիս. յեթե մի բան պատահի կկրակենք
(հանում ե ատրճանակը և ողում հոգնում, գնում ե դեպի
դուռը) Մնաք բարով (ուզում ե գնալ: Բեմի հետեվից
լսվում ե հեռացող ձիերի սմբակների ձայնը):

ՍՈՆԱ.—Փախավ իմ աչքիս զրոզը (խաչակնքելով) ենպես կորչես,
վոր ել թողդ չերեվա...

ԹԱԹՈՍ.—(բռնում ե Սաղաթելի քեվը և վեր գցում: շտապ վերց-
նում ե նրա ատրճանակը ռատում ե նրա վրա, ատրճանակի
փողը դեմ ե անում նրա հետեվին): Աղատիր ինձ, իմ
նժույդս, նո՛ր, կանգնիր չորս վտանքիդ վրա, դեպի ամ-
բարը, մորքուր Սոնա, դռները բաց արա:

(Սաղաթելը «չարս վտաի վրա» տանում ե Թաքոսին դեպի ամբարի
դռները):

ՍՈՆԱ.—Թաթոս! գժվել ես ինչ ա՞:

ԹԱԹՈՍ.—(ատրճանակը նրան դեմ անելով) բաց արա դռները,
թե չե, կսպանեմ քեզ:

ՍՈՆԱ.—(անքավական բաց ե անում դռները)

ԹԱԹՈՍ.—(հչում ե Սաղաթելին և յերգում)

Դե թո՛իր իմ ձի, սլացիր չուտով,

Տար ինձ դեպ կոլխողը մեր գյուղի :
Ուղեցիր քանդել պլանը կոլխողի
Ու լցնել ջրերը փողերովը խողի :
Նո՛ս, իմ նժույգս դե շուտ սլացիր,
Ամբարի դռան, դու շուտով հասիր,
Ուղեցիր ընկնել դրախտ յերկնային,
Բայց ավա՛ղ, ընկար գժողք յերկրային :

(Խառնելով ամբարի դռանը, Թաթոսը իջնում է «ձիուց» վոտով
հրում է Սաղաթելին ամբարը և դուռը կոպտում : Սոնան նույն ան-
բավական դիրքով կանգնած է : Թաթոսը մոտենում է նրան և ա-
տրճանակը դեմ է անում նրա քթին : Սոնան աչքերը չափ չոքում է
հատակին : Թաթոսը հեռանում է և ատրճանակը դնում է գրպանը :)

ԹԱԹՈՍ — Ուրեմն, այս դիչեր ժամը 12-ին իմ ամբարում :
ՍՈՆԱ — (աշխուժանալով) Եղ ի՞նչ կլինի ամբարում, Թաթո՞ս...

ԹԱԹՈՍ — Հիմակվանից ասել չի կարելի :
ՍՈՆԱ — Դե լավ չի կարելի, չի կարելի, (յերգում է)

Այն իմ Թաթոս անուշիկ
Ջան իմ Թաթոս սիրունիկ :
Հեքիաթի դառած իբրիժ էս
Ինձ համար անուշիկ էս :

ԹԱԹՈՍ — Թող, Սոնա սիրունատես,
Հոգիս չի ձգտում դեպի քեզ,
Գիտեմ դու ինչ պտուղ ես
Թաթոսին, դու խարող չես :

ՍՈՆԱ — Այժմս ազատ ինչպես թռչուն,
Մարդս ճգնեց, ել չի դա տուն :
Կլինեմ ես կին իմ Թաթոսի
Կապրենք մեկ տեղ մենք միասին :

ԹԱԹՈՍ — Չե՛ք, Սոնա եղ նոմերը չի անցկենա :

ՍՈՆԱ — Մի սպանի, ինձ իմ ջանիկ
Առ ահա քեզ ես մի սլաչիկ
Չեմ վախենա յես տեսնողից
Ու դուր տեղը բամբասողից :

ԹԱԹՈՍ — Չեմ ուզում հարկավոր չի : (Բեմի հետեվից լսվում է
աղմուկ) Ղե պես Սոնա կոլխողներինը գալիս են... շուտ
աբարադ քաշիր : (Սոնան գնում է : Ներսեմ մոտենում, վաթ-

դանովը, Յեղսան բաջին, Մարոն, Սարգիս և կոլխողնիկ-
ները) :

ՎԱՐԴԱՆՈՎ — Թաթոս, բա, վորտեղ է կուլակը :

ԹԱԹՈՍ — (Ժպտալով ցույց է տալիս յերկու բռնակցները) ա՛յ ըն-
կեր վարդանով :

ՅԵՂՍԱՆ — (մոտենում է Թաթոսին և շարժում նրա ուսերը) հայտ-
նել ես նրան հա՞, սոտանա, դրա համար շուտ վաղեցիք
եստեղ...

ՍԱՐԳԻՍ — Միթե Թաթոսը մինչև էստեղ է հասել : (Թաթոսը շատ
հանգիստ հանում է ատրճանակը և դեմ անում Յեղսանի
քթին : նա վախից քաղվում է)

ԹԱԹՈՍ — Տեսե՛կ ե՞ք Ֆոկուս—մոկուս

ՎԱՐԴԱՆՈՎ — Չե Թաթոսը էտպես բան չի անի :

ԹԱԹՈՍ — (մեկնում է ատրճանակը վաղեմանովին) վերցրու ընկեր
բրիլադիր, իմ կոլխողի անդամավճարը... քեզ խաբել չի
կարելի, դու ամեն ինչ տեսնում ես :

ՄԱՐՈ — Եղ ո՞ւմ ունիվերն է :

ԹԱԹՈՍ — Ես մարդը, բռնել ա կես մեռած, կես, սաղ ես մարդուն
(բաց է անում ամբարի դուռը և դուրս անում Սաղաթելին)
ա՛յ, տեսե՛ք ընկերներ : Փահլեվան, դասար և Ֆոկուսնիկ
խողերին իրանց պոչերիցն է ճանանում :

ՎԱՐԴԱՆՈՎ — Ժանդին յուղ է հարկավոր :

ՍԱՐԳԻՍ — Կոխեք դրան ենտեղ, թող միքիչ յեղերը հալի :

ԹԱԹՈՍ — Համեցեք, մտիր տեղը, պարոն սպեկուլյանտ :

ՅԵՂՍԱՆ — Բա գլխավորը, Աղաբեզը :

ԹԱԹՈՍ — Ինքն իր վոտովն է դալու :

ՄԱՐՈ — Բա ինչու դու նրան բաց թողիր :

ԹԱԹՈՍ — Յերկուսի ձեռքին ել ունիվերն կար, սպում է յի յեր-
կուսին ել բռնել, համա չարաքեց : Մարո ջան! դարդ մի
անի, յերկրորդ գալալը իմ ամբարումս է լինելու : Հա-
վատում ե՞ս ընկ. վարդանով :

ՎԱՐԴԱՆՈՎ — Հավատում եմ :

ԹԱԹՈՍ — Սրիկենք, հարվածային կարդով : Սարգիս, ասում են վոր
դու խողերիդ աղ դրած ես կոլխող բերում :

ՍԱՐԳԻՍ — Թաթոս, պտուղիս վրա մի ծիծաղիր, աղիս ուղարկել
եմ քաղաք, վոր մի լավ աղնվացեղ խող առնի. յերբ բերի,

առանց մի խոսքի կոլխող կբերեմ, համ իմ վնասներս կը-
ծածկեմ, համ ել կոլխողին աղուտ կտամ:

ԹԱԹՈՍ.—«Ե՛շ մի դու, դարուն կ'գա»—դե ննա մ'ինչե քո խո-
ղա, Ենա Ակարեդի թառանը մեր ձեռքին ա ելի:

ՅԵՂՍԱՆ.—Աղաբեզը նրան չի՞ մորթել:

ԹԱԹՈՍ.—Ես ձեռներովս եմ դանակը նրա ձեռքից վերցրել. Սաղ ա
թառանը, աղ:

ՄԱՐՈ.—Այ թե Թաթո՛ս,
ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(յերգում է) Թաթոսը ճարպիկ աղա յե
կուլակի պլանը քանդող է,
Գործը խճճեց թռկի պէս
Թաթոսը մեր պարզերես:

ՄԱՐՈ.—Ա՛յ թե Թաթոս:

ԲՈՂՈՐԸ.—Կեցցե Թաթոսը մեր
Կեցցեթառանը մեր,
ՄԱՐԳԻՍ.—Այ լա՛վ գործ, հիմա, վոր մի լավ դավով կաարքենք:
Յերգենք ու խնդանք
Թաթոսին դովք տանք:
(Մարոն և Թաթոսը պարում են, մնացածները ծափ են տա-
լիս և յերգում:)

ԹԱԹՈՍ.—Բոլորս մենք կոլխող մտնենք,
ՄԱՐԳԻՍ.—Ու անասուն համայնացնենք,
ՅԵՂՍԱՆ.—Կուլակի անուն ջնջենք
ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Սոցիալիզմը կառուցենք:
ՄԱՐՈ.—Ե՛յ!
ԲՈՂՈՐԸ.—(կրկնում են «կեցցե Թաթոսը մեր» և այլն)
ՄԱՐԳԻՍ.—Լա՛յնացնենք մեր ցանքերը
ՅԵՂՍԱՆ.—Վոր շատանան բերքերը,
ՄԱՐՈ.—Լա՛յնացնենք մեր դոմերը
ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Վզնվացնենք խողերը:
ԹԱԹՈՍ.—Ե՛յ!
(բոլորը կրկնում են «կեցցե Թաթոսը մեր» և այլն)
ՄԱՐԳԻՍ.—Սարքենք խողի կոլխող
ՅԵՂՍԱՆ.—Վոր ստանանք բոլ խող,
ԹԱԹՈՍ.—Պլանը լրիվ կատարենք,
ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Ու սոցիալիզմը սարքենք:
ՄԱՐՈ.—Ե՛յ! (բոլորը կրկնում են)

ՅԵՂՍԱՆ.—Կոլխողի սերս շարքերը
ՄԱՐԳԻՍ.—Բանվորական բրիգադները
ՄԱՐՈ.—Վնասառու կուլակին
ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—Մաքրենք յերկրի յերեսից:
(Բոլորը սկսում են պարել և կրկնել կեցցե Թաթոսը մեր)

(վարագույր)

ՊԱՏԿԵՐ ՅՈԹԵՐՈՐԴ

Թաթոսի ամբարը: Գիշեր է. մտնում են Մարոն և Ենա
Փանարը և Թաթոսը, վորը նվագում է իր շվին: Մարոն
Փանարը դնում է արկղի վրա և նստում է Թաթոսի կողքին.
Մարոն ծոցից հանում է ցուցակ և կարդում: «Սարգիս,
Միսակ և ալյու»

ԹԱԹՈՍ.—(յերգում է) Թե՛վս անցած Մարոն սիրուն,
Կերթանք ձորը գիմացի,
Անուշ ժպտանք մենք մեկ, մեկու
Սիրենք իրար և խնդանք:

ՄԱՐՈ.—(յերգում է) Թող քո շվին գեղեցիկ
Յերգ ու տաղով անուշիկ
Պատմե սար ու ձորերին,
Գաղտնիքը մտտող սրտերի:

ԹԱԹՈՍ.—Գլուխս ել հիմար չե
Ու աշխարհն ել սիրելի
Մարոյիցս սիրուն
Ձկա այս աշխարհում:

ՄԱՐՈ.—Յերբ, վոր հնչեն զանգերը
Մեզ ժողովի կանչելու
Պարազ չաբաք է նստենք
Դեպի ժողով պիտ գիմենք:

ԹԱԹՈՍ.—Մարո, բա են ա մենք նստած ենք:
ՄԱՐՈ.—Մենք զուր տեղը չենք նստել: Մենք, ինչպես ասում են,
պոստ ենք պահում:
ԹԱԹՈՍ.—(նվագում է և յերգում) Պետք ասեմ քեզ հայտնի
Առանց քեզ կորած էյի.
Հեյ ջան Մարո, իմ Մարո,
Կոմսոմոլ ջան իմ յարո:

ՄԱՐՈՒ.—Կոլխոզը մեր շատ կաճի
Դուշմանի աչքը հանի,
Այս ճանապարհը ուղիղ
Դեպի սոցիալիզմ կտանի:
Հիշում ես դու թաթոս,
Այն ցուցակը կոլխոզի,
Տես ինչքան ե շատացել,
Բանվոր ձեռքը կոլխոզի:

ԹԱԹՈՍ.—Կոլխոզը մեր շուտ կաճի
Դուշմանի աչքը հանի,
Այս ճանապարհը ուղիղ,
Դեպ սոցիալիզմ կտանի:

ՄԱՐՈՒ.—(Միաժամանակ, թաթոսի հետ. վերջին կուպլետի կար-
դում ե ցուցակը)
Սարգիս, Միսակ, Կիրակոս, Զաքի,
Շողիկ Բերի, Յեղսան Բաջի ու Մուրի,
Մարո, Կարո, Սահակ, Մկո,
Սիրուն Մակար, վարդան Բենո,
Հարութ, Խեչո, Պետիկ, Սաքո

ԹԱԹՈՍ.—Չուխի Հակո, Գրիգոր, Սեթո,

ՄԱՐՈՒ.—Միջակ Սարգիս, բատրակ կիկոս

ԹԱԹՈՍ.—Կոմսոմոլ թումաս ու Հերիքնալ

ՄԱՐՈՒ.—Պառավ վարդուշ, դարբին Բենոն

ԹԱԹՈՍ.—Սահակ ապին, դարբին Հարութ—

ՄԱՐՈՒ.—Թաթոս, Մաթոս, Գեվորգ ամի:

ԹԱԹՈՍ.—Յեվ մենք մեր յեղանով, մանգաղով, ցակատով ու
տրակատորով և ես չվիով կտարքենք մի լավ կոլխոզ, և կը-
գնամ դուզ դեպի կոմսոմոլ (Մարոն ձեռքով փակում ե նրա
քերանը)

ՄԱՐՈՒ.—Սոս, շատ հեռու գնացինք... Մոռացել ես, վոր մենք ժա-
մերը հաշվելով սպասում ենք...

ԹԱԹՈՍ.—(մեղմ նվագում ե և յերգում)

Մարո քո ցուցակը լավն ե,

ՄԱՐՈՒ.—Այստեղ նստած հաշվելը դժվար ե:

ԹԱԹՈՍ.—Միայն ետեղ դու մոռացել ես

ՄԱՐՈՒ.—Աստ տեսնեմ եղ ով ե:

ԹԱԹՈՍ.—Թե կարող ես ինքդ հիշի,

ՄԱՐՈՒ.—Վոչ վոքի չեմ մոռացել վոչ վոքի:

ԹԱԹՈՍ.—Մեծ եչը ախոռումն ես թողել,

ՄԱՐՈՒ.—Կուլակ Աղաբեգին եմ բաց թողել:

ԹԱԹՈՍ.—Կուլակի մենք վղակոթին,

Կտանք կհանենք հողին,

Կոլխոզ խցկվող կուլակին

Գիթը կկոխենք ցեխի մեջ:

ՄԱՐՈՒ.—Բա ել ո՞ւմ ենք մոռացել

Վոր ցուցակում չենք դրել:

ԹԱԹՈՒԱՆ.—Մոռացել ենք թարլանին

Են աժդահա գոմեշին:

ՄԱՐՈՒ.—Հա', հա' հա

ԹԱԹՈՍ.—Հա', հա', հա',

ՄԱՐՈՒ.—Հայտնի լինի թող թաթոսին

Վոր չենք մոռացել թառլանին:

ՅԵՐԿՈՒՍՈՎ.—(ծիծաղում եմ) Հա', հա', հա',

Մենք կդրենք թառլանին

Են աժդահա գոմեշին!

ՄԱՐՈՒ.—Միայն գիտես ինչ՞ կա թաթոս, մենք նրան նոր անունով
պիտի դրենք...

Անունը դենք...

ԹԱԹՈՍ.—Կոլխոզի գիզանդ:

ՄԱՐՈՒ.—Ճիշտ ես ասում ետպես ել կդենք գիզանդ:

ԹԱԹՈՍ.—Դուրս յեկավ կարմիր կնունք:

ՄԱՐՈՒ.—Դե յես ուշացա, պետք ե դնամ:

ԹԱԹՈՍ.—Սպասի

ՄԱՐՈՒ.—Թե չե եղ մուկը ձեռքերիցս կփախչի:

ԹԱԹՈՍ.—Սպասի յես քեզ մի բան պիտի ասեմ— (ծոցից հանում ե
մի ծաղկանկար գլխի քաշկիմակ:) Ահա քեզ նվեր... և
բոլորը...

ՄԱՐՈՒ.—Այ քեզ բան, ետքան հարուստ ես յեղել թաթոս: Թանգար-
ժեքն ե. ետքան փող քեզ վորտեղից ե թաթոս:

ԹԱԹՈՍ.—(շփոթված) աշխատել եմ...

(Մարոն լուռ ժպտում ե. նայում ե թաթոսին. հանկարծ
գրկում ե նրան համբուրում և փախչում ե) Այ, քեզ հար-
վածային տեմպ (շրջելով) Ախ', Մարո (նստում ե և մեղմ

նկագում «քեկս անցած Մարտն. սիրուն» և այլն, դուք
կամաց բացվում ե և ներս ե մտնում Սոնան։)

ՍՈՆԱՆ.—(կամաց) *Եստեղ ես՝...սպասում ես հա՞...ինչ հշատ-
պահն ես...դե յես ել ժամանակին յեկա. ճիշտ կես գիշեր
ե (փախում ե դուռը)*

ԹԱԹՈՍ.—Յերադ ա՞...չունչս կտրվում ե...Մորքուր Սոնա, չեո
իմանում, թե ինչքան եմ յես ուրախ։ Սատանենք քեզ առնի
նստիր կողքիս, քեզ համար մի բան ամեմ։

ՍՈՆԱ.—Գիշերները քեզ համար թաթոս ջան
Չունեմ հանդիսա քուն դադար։

ԹԱԹՈՍ.—Քեզ նման յես ել Սոնա ջան
Յերազումս տեսնում եմ նրան,
Եսպես հանկարծ, վոր սատանան,
Քեզ ուղարկեց իմ դռան։

ՍՈՆԱ.—Այդ ինչ ես ասում այ թաթոս,
Չե, վոր դու ապացիր գիշերը
Կսպասեմ քեզ մեր ամբարում.
Հիմա եղպես ես՞ ընդունում։

ԹԱԹՈՍ.—Սոնա թող ու հեռացիր ետեղից
Քանի դեռ չուտ ե չեմ վիշել հողիս։

ՍՈՆԱ.—Գժվել ես ինչ ե՞ այ թաթոս
Բամբի պես կքանդեմ չորս կողմս։

ԹԱԹՈՍ.—Քանի կանգնած ես դեմս հանդիման,
Պեաք ե կորչեմ յես անդյումս
Ու կխեղդեմ ինձ ես թոկով
Յեթե չգնաս ալստեղից թաթոսով։
(Դուռը քակում եմ)

ՍՈՆԱ.—Այ քեզ բա՛ն, եդ, ով ա դուռը թակում։

ԹԱԹՈՍ.—Ով պիտի լինի, ըր մարդն ե (հայտնում ե) Աղաբեդ! այդ
դու յես՞...

ԱՂԱԲԵԳ.—Յես եմ թաթոս ջան, յես եմ, չուտ դուռը բաց արա։

ՍՈՆԱ.—Վա՛յ ինձ, (շփոթված)

ԹԱԹՈՍ.—Ես սհաթիս, Աղաբեդ, ես սհաթիս...

Սոնա, մտիր մեջոկը, թե չե կորած եմք, կմորթի քեզ,
ձեռքին ունիս լիկա կա։

ՍՈՆԱ.—Յա, սուրբ Մարիամ աստվածածին, դու փրկես ինձ (խա-
չակնեկով մտնում ե մեջոկը։)

ԹԱԹՈՍ.—Վոչ մի ծպտուն չհանես, և չչարժվես, թե չե քեզ կծակ-
ծկեմ։ (մեջոկի բերանը կապում ե և դուռը բաց անում.
Մտնում ե Աղաբեգը։)

ԱՂԱԲԵԳ.—(կասկածելով) Այստեղ մեղմեց դատ ել, մարդ կա՞...

ԹԱԹՈՍ.—Կա՛...

ԱՂԱԲԵԳ.—(ցնցվելով) Ով ա՞ ով՞...

ԹԱԹՈՍ.—Թառլանը։

ԱՂԱԲԵԳ.—(մեղմ) Բա ուրա՞ թաթոս ջան։

ԹԱԹՈՍ.—Մեջոկումը։

ԱՂԱԲԵԳ.—(վազում ե դեպի մեջոկը, շոշափում և ուրախ ծիծա-
ղում ե) Սաչ ա սաչ, իմ թառլանս, հա՛, հա՛, հա՛, հա՛,...

ա ա՛ ընած ա չղարթնի, թող ընի...ճանապարհը յերկար
ա...լավ, վոր կարողացա հետս փողս վերցնել, թե չե քեզ
կերակրելու ջան չեր լինի, թառլան ջան! (յերգում ե)

Քեզ չեմ տա յես կոխողին, թառլանս.

Իմ ապավեն, իմ ապրուստս, թառլանս

Կտանեմ քեզ մի ուրիշ տեղ, թառլանս

Կապրեմ քեզ հետ իմ հողի ջան, թառլանս։

ԹԱԹՈՍ.—(յերգում ե. կողմ) Իշտահիդ, դու քացախ ցանիր Աղա-
բեդ։

Կրթը խողի տեղ ընդունիր Աղաբեդ։

ԱՂԱԲԵԳ.—Աղնվացեղ իմ աչքի լույս գեղեցիկս,
Տասնյոթ փթանոց իմ ջանիկս
Խոզերի մեջ ցար, թագավոր պարծանքս,
Իմ միտուհար, իմ ապավեն թառլանս։ (շոյում ե մեջոկը)

ԹԱԹՈՍ.—(կողմ) Սոնեն փոխում ես դու խողիդ հետ
Թառլանը գնա՛ց գեղի կոխողի հետ։

ԱՂԱԲԵԳ.—Կթողնեմ կինս, տունս տեղս իմ թառլանս,
Կմնամ չոր հացի կարոտ թառլանս,
Բայց քեղանից յես բաժանվել չեմ կարող
Իմ աչքի լույս իմ ապավեն թառլանս։

ԹԱԹՈՍ.—Ինչքան հիմար ծիծաղելի յե ես մարդը
Վոր իմանա սրտաճաք կլի ես մարդը։

ԱՂԱԲԵԳ.—Շարժվեցիր՞, զարթնեցիր՞, ջա՛ն! հողի ջան. (համբու-
րում ե մեջոկը) Ականջները չարժում ես, եսա քեզ խոտա
կանեմ...դուր չեկա՛վ, խի՛! խի՛, խի՛, խի՛, դե թաթոս

Հան վերջնենք դուրս տանենք: (տանում են մեշուկը բեմի խորքը:) Թաթոս, կասես թաուանին քաշը պահատած **բեմ**:

ԹԱԹՈՍ.—Ձե, Աղաբեգ, դա մեր ուժն է ավելացել:

(Մտնում են վարդանովը փանարը ձեռքին, Սարգիս և Մարոն, Յեղսամ քաջի ու կոլխոզնիկներ. շրջան են կազմում մեշուկի և Աղաբեգի շուրջը. վարդանովը փանարի լույսը գցում է Աղաբեգի վրա: Աղաբեգը գայրույթից դողում է, շնչում է բերանով, վորը լայն բաց է արել... Թաթոսը մեշուկը բարձրացնում է վոտի վրա, Սոման կանգնում է: Աղաբեգը չնկատելով այդ «տարորինակ յերելույթը» վազելով գրկում է մեշուկը:)

ԱՂԱԲԵԳ.—Իմն է իմը, սեփականս...

ԹԱԹՈՍ.—Բռնն էլ կուլակ քոնը, վերջուտ մեղ հարկադոր չէ:

ԱՂԱԲԵԳ.—(հասկանալով) Դու, դու, Թաթոս, ինձ թալուկ դեցես... (հանում է դանակը) կոպանեմ թաուանին, բայց մեղ չեմ տա... (շարժում է դանակը:)

ՍԱՐԳԻՍ.—(վերցնում է նրա ձեռքից դանակը) մի տաքանա Աղաբեգ, զուր է...

ԱՂԱԲԵԳ.—(Գրկելով մեշուկը,) Ձեմ տա թաուանին... դադաններ, դեղեր... դեղերը... կլալենն մեղ թաուան ջան...

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(խիստ և հրամայողաբար) Դե բաց արեք մեշուկը...

Շուտ հարվածային կարգով:

(Աղաբեգը վախվիսելով բաց է անում մեշուկը)

ԲՈՂՈՐԸ.—(հետ գնալով) Սոնան է, Սոնան...

ԱՂԱԲԵԳ.—(խաչակնքելով) Աստված իմ... լիկ—վիկ—գա—ցիա արին:

(Աղաբեգը և Սոման. կանգնած են անշարժ իրար կողք կողքի: Այդ դիրքում մնում են մինչև ներկայացման վերջը:)

ՎԱՐԴԱՆՈՎ.—(հասարակությամբ) Ընկերներ, կուլակը հասարակ թշնամի չէ... ինչպես տեսաք ուզում եք կոլեկտիվի գործը քանդել, բայց ընկավ թակարդը:

ՅԵՂՍԱՆ ԲԱՋԻ.—Ուզում եք վախճել

ՄԱՐՈ.—Խցկվեր մի կոլխոզ

ԽՈՒՄԲԸ.—Գառան մորթով դայլերից

Դու կոլխոզնիկ հեռացիր

Ու պոստուսդ արթուն կաց

Յե՛կ կուլակից հեռու կաց:

Դարձանացան քանդել ուղեցին

Մեղ զինաթափ անել ուղեցին,

Կոլխոզին տանք թե՛կ ու թիկունք

Մեր պոստուսում լինենք արթուն:

(Վարագույր)





ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0310911

12132

4800

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊ. (31/2 Վ.)

481

481



Լ. МИЗОНДРОНЦЕВ и И. ЦЫНОВСКИЙ

Х Р Я К

Госиздат ССР Армении
Эривань—1931